

Opinia națională

Săptămânal de opinie, informație și idei de larg interes național

24 Ianuarie 1859

O zi de aur a veacului

Prof.univ.dr. Dan BERINDEI
Membriu al Academiei Române

Ziua de 24 Ianuarie 1859 se înscrie prestigios în calendarul națiunii. A fost atunci o zi de împlinire și de biruință. O tânără națiune modernă, întemeiată pe rădăcinile unei istorii îndelungate, a soluționat o problemă fundamentală a existenței ei istorice și totodată a rezolvat o problemă europeană, care frământa de mai mulți ani cancelariile și diplomația continentului. Timp de șapte ani, ziua de 24 Ianuarie avea să fie și sărbătoare națională și în perioada următoare s-a înscris printre momentele cele mai de seamă ale devenirii României moderne.

Învățătură fundamentală a revoluției din 1848, lucru sesizat de Nicolae Bălcescu, care a propus întregirea lozincii revoluționare *Dreptate-Frăție* prin cuvântul *Unitate* – el văzând în Unire, în perioada exilului său, condiția de bază a mersului ascendent al națiunii române – lupta pentru ștergerea nefirescului hotar de la Milcov s-a impus dominant în cel de-al șaselea deceniu al veacului al XIX-lea. Ideea realizării unității celor două principate, a Moldovei și a Țării Românești, a cuprins toate straturile și categoriile sociale, devenind catalizatorul și trăsătura de unire a unui complicat proces istoric. Unirea a ajuns pe buzele tuturor românilor și ea a fost cântată în *Hora Unirii*, adevărat imn al unității naționale, respingându-se palidele încercări ale separatismului, ai cărui puținii adepți s-au dovedit a fi stipendiații unor puteri străine.

De la începutul mișcării unioniste ea s-a încadrat unor mutații esențiale desfășurate

pe plan internațional. În anii '50 ai secolului al XIX-lea, atenția marilor puteri a fost concentrată spre problemele Europei de Sud-Est și de data aceasta nu s-a asistat numai la un război ruso-turc, ci Imperiul otoman s-a bucurat de susținerea celor două mari puteri ale Occidentului, Franța și Anglia, cărora avea să li se alăture, în 1855, și Piemontul. Rusia a trebuit să facă față unei coaliții care avea să sfârșească prin a o înfrânge. Războiul Crimeii a avut loc din 1853 și până în 1856, dar din 1855 mersul către pace a devenit evident. Conferințele de la Viena, la care au participat, în imperiul Austriei, rămas neutru, cele două părți aflate în conflict, au oferit coaliției prilejul de a-și exprima condițiile de pace, care priveau în primul rând problema Mării Negre, cea a Dunării și cea a Principatelor dunărene. Căderea Sebastopolului și moartea țarului Nicolae I au determinat Rusia să accepte aceste condiții prealabile exprimate în Conferințele de pace, care priveau în primul rând problema Mării Negre, cea a Dunării și cea a Principatelor dunărene. Căderea Sebastopolului și moartea țarului Nicolae I au determinat Rusia să accepte aceste condiții prealabile exprimate în Conferințele de pace, care priveau în primul rând problema Mării Negre, cea a Dunării și cea a Principatelor dunărene. Căderea Sebastopolului și moartea țarului Nicolae I au determinat Rusia să accepte aceste condiții prealabile exprimate în Conferințele de pace, care priveau în primul rând problema Mării Negre, cea a Dunării și cea a Principatelor dunărene.

Congresul de la Paris a ridicat, în 1856, problema Mării Negre, declarată neutră, Rusia trebuind să-și retragă flota de război din apele ei și, totodată, cea a Dunării. Marea fluviu a fost supus unui regim de internaționalizare apropiat de cel aplicat în 1815 marilor cursuri de apă ale Occidentului. A fost creată o Comisie europeană a Dunării, grupând marile puteri, o alta a riveranilor trebuind să se îngrijească de porțiunea fluviului cuprinsă între izvoare și Isaccea, de unde și până la

ALEXANDRU IOAN I.
DOMNITORUL MOLDOVEI

vârșarea în Marea Neagră se intra în porțiunea rezervată Comisiei europene. Principatele s-au văzut eliberate de protectoratul Rusiei, ele fiind supuse, în schimb, garanției colective a celor șapte mari puteri ale epocii. Pentru reorganizarea lor, în sensul unei accentuări a modernizării, participanții la Congres au fost de acord, în schimb, divergențele au apărut în ceea ce privea problema – fundamentală pentru români! – a unificării lor.

Chestiunea Principatelor a fost dezbătută fără a se ajunge la soluții finale. Parte dintre puteri – Franța, Piemontul, Rusia și Prusia – s-au pronunțat pentru unificarea celor două țări, în sensul dorințelor românilor, în timp ce două mari puteri – imperiile otoman și habsburgic – s-au împotrivit cu înverșunare, respingând ideea unificării celor două țări, iar o a șaptea putere – Marea Britanie – a fost inițial susținătoare a proiectului unității Principatelor, pentru ca apoi să treacă, în vara anului 1856, de partea celor două puteri adversare, pe care avea să le părăsească însă din nou în primele luni ale anului 1859. În condițiile acestea, nu s-a putut ajunge la un consens și s-a recurs la o soluție de compromis, în sensul unei amânări a soluției ce trebuia dată. În consecință, s-a decis trimiterea unei Comisii de informare a puterilor garante în Principate, care să ancheteze situația și să ia act de dorințele românilor, iar pentru exprimarea acestora din urmă s-a decis convocarea a câte unui divan ad hoc în fiecare țară.

De fapt, s-a dat prilej putericei mișcări unioniste să preia în bună măsură inițiativa. Când a fost încercată o falsificare a alegerilor în Moldova pentru divanul sau adunarea ad hoc, protestul a fost atât de puternic, încât puterile „unioniste”, dând curs indignării aproape unanime a românilor, au mers până la întreruperea relațiilor diplomatice cu imperiul otoman. Întâlnirea de la Osborne dintre împăratul Napoleon III și regina Victoria a determinat depășirea impasului, suveranul Franței obținând anularea alegerilor falsificate.

(Continuare în pag. 3)

Nicolae Iorga: Învățămintele din viața și domnia lui Alexandru Ioan Cuza

Pagina 3

Sesiunea de examene, etapă de referință în evaluarea și autoevaluarea universitară

Convorbire cu prof.univ.dr. Ion REBEDEU,
prorector al Universității Spiru Haret

– Stimate domnule prorector, sesiunile de examene de la Universitatea Spiru Haret se disting prin calitatea lor de componente ale unui sistem de pregătire coerent, dinamic, deschis înnoirilor valorice. Drept urmare, sesiunile de examene, prin rezultatele lor, sintetizează pregătirea studentului, dar, totodată, îi și anticpează evoluția. Din această perspectivă, ce ne puteți spune despre organizarea apropiatei sesiuni de examene ca o componentă a sistemului de pregătire care începe prin referate seminariale, teste, lucrări anuale de control și se încheie cu lucrarea de licență și, eventual, cu masteratul și doctoratul?

– Într-adevăr, sesiunea de examene face parte dintr-un tot, dintr-un sistem care-

conferă substanță și relevanță. Grație acestui caracter sistematic, sesiunile de examen reprezintă momente de evaluare, dar și de autoevaluare a pregătirii studenților, într-un proces care, la Universitatea Spiru Haret, se desfășoară însumat pe tot parcursul anilor, prin seminarii, teste, lucrări practice, lucrări de control, referate ș.a. De altfel, o dată cu introducerea sistemului său de credite, Universitatea Spiru Haret pune accent, în același timp, pe evaluarea de pe parcursul semestrelor (prin formele amintite) și pe evaluarea prin examen (colocviu). Ceea ce înseamnă că nivelul calitativ al pregătirii universitare depinde, în mod esențial, de continuitatea și substanța dialogului

Mihai IORDĂNESCU
(Continuare în pag. 2)

2004 – anul comemorării lui Ștefan cel Mare și Sfânt

Sâmbătă, 10 ianuarie, președintele României, Ion Iliescu, a inaugurat, la Vaslui, manifestările consacrate împlinirii a

500 de ani de la moartea strălucitului voievod român

Președintele României, Ion Iliescu, a deschis, sâmbătă, la statuia ecvestră a domnitorului Ștefan cel Mare, de la Podul Înalt, seria manifestărilor dedicate împlinirii a 500 de ani de la moartea domnitorului Moldovei.

După ce a urcat cele 150 de trepte care preced monumentul, președintele României a depus o coroană de flori la statuia domnitorului Ștefan cel Mare de la Podul Înalt unde a fost organizat și un ceremonial militar. Ion Iliescu a rostit un discurs în care a evocat personalitatea domnitorului Moldovei. Președintele Ion Iliescu consideră că Ștefan cel Mare și Sfânt este domnitorul tuturor românilor, atât al celor din România, cât și al celor de dincolo de Prut, din Republica Moldova. Moldova lui Ștefan cel Mare cuprindea un teritoriu care, parțial, se află în România, parțial în Republica Moldova, parțial pe teritoriul Ucrainei de azi. „Eu cred că și noi, și moldovenii din Republica Moldova avem toată îndreptățirea să ne considerăm descendenți ai lui Ștefan cel Mare, precum și bucovinenii din Cernăuți. Asta nu înseamnă revendicare de teritorii. Ștefan cel Mare n-a avut capitala la Chișinău, ci la Suceava”, a explicat șeful statului, subliniind faptul că autoritățile de la București nu au respins, ba, dimpotrivă, cred că este firesc ca și românii, moldovenii din Republica Moldova, să se considere descendenți ai lui Ștefan cel Mare.

Întrebat fiind dacă România va continua să acorde sprijin țărilor vecine, Ion Iliescu a spus că acesta este un lucru normal, având în vedere că țara noastră are relații pe linie de stat cu Republica Moldova. „Nu am băgat cu pumnul în gură nimănui nimic și ceea ce am făcut, am făcut din datoria pe care o consideram firească. Noi am oferit cu gânduri curate, de la frate la frate”, a spus Ion Iliescu. Șeful statului consideră că lucrurile trebuie judecate potrivit conjuncturii existente, România trebuie să militeze și va milita în continuare pentru relații firești cu Republica Moldova, de bună vecinătate, pentru că sunt două state românești, indiferent cum se numesc ele. „Pentru mine, 65% din cetățenii Republicii Moldova sunt români, fiind moldoveni, și sunt moldoveni, fiind români, iar relațiile dintre noi trebuie să fie relații de la stat la stat de bună vecinătate, de sprijin reciproc. Cred că până la urmă și adevărul și echilibrul vor învinge”, a conchis Ion Iliescu. Președintele a mai declarat că nu se poate vorbi de „Moldova Mare” care ar fi fost divizată în 1859 o dată cu Uniunea Principatelor. El a adăugat că Ștefan cel Mare face parte din „patrimoniul sacru” al întregului popor român și că „nu îi este nimănui permis să și-l anexeze sub pretextul afirmării unei stătalități proprii”. „Trebuie bine înțeles, de toți amatorii de excursii prin istorie, că nu se poate construi o identitate națională prin falsuri istorice și culturale, după cum nu se poate pretinde nici respectarea stătalității proprii prin promovarea unor tendințe anexioniste”, a mai spus Iliescu. El a mai afirmat că Moldova istorică stă la originea României moderne, iar cultura și civilizația moldovenească sunt componente esențiale ale culturii naționale românești. „Aceasta nu înseamnă contestarea stătalității Republicii Moldova pe care o respectăm ca pe o realitate obiectivă căreia îi dorim consolidarea, prosperitatea și viitorul comun într-o Europă unită”, a conchis Iliescu.

Adunarea, dominată de statuia lui Ștefan cel Mare și Sfânt, a cuprins un teudum al Întăistătorilor Mitropoliei Moldovei și Bucovinei, Basarabiei, Episcopiei Dunării, Hușilor și Romanului. În fața a cel puțin 1.000 de vasluieni, președintele și-a citit discursul, evidențiind faptul că „Ștefan ne-a integrat în Europa acelor vremuri. Avea talent diplomatic și abilități militare, știința de a menține echilibrul între marile puteri care amenințau existența Moldovei”. Președintele a evocat „momentul de glorie al domnitorului în fața unei armate care făcea să tremure întreaga Europă”. Apoi a adăugat: „Decizia ca acest an să îl consacram figurii ilustre și epocii lui Ștefan cel Mare este o decizie eminentă politică. Vrem să dăm o anumită semnificație și încărcătură unui an întreg. O desfășurare a unor acțiuni care să pună în valoare figura și importanța lui Ștefan. Cred că este un lucru plin de semnificații și pentru acțiunea noastră în plan extern. Anul acesta este decisiv pentru integrarea în UE și toate instrumentele trebuie folosite pentru comunicarea cu lumea”.

ROMÂNIA ȘI UNIUNEA EUROPEANĂ

- Va rezista România presiunii concurențiale în interiorul Uniunii Europene ?
- Răspunsul trebuie găsit înainte de a trece pragul integrării.

Prof.univ.dr. Mircea BOULESCU

Pagina 6

Puncte de vedere

O nouă abordare a problemelor cercetării științifice

Prof.univ.dr. Petru LISIEVICI

Pagina 8

Eminescu a dat glas tăcerilor noastre de veacuri

Prof.univ.dr. Ion Dodu BĂLAN

Pagina 5

Permanente românești:

C. Rădulescu-Motru a ilustrat, la nivelul cel mai înalt, gândirea românească

Prof.univ.dr. Valeriu RÂPEANU

Pagina 4

Cum întâmpinăm sesiunea de examene? Cu îndreptățit optimism!

Evaluare și autoevaluare universitară

(Urmare din pag. 1)

– Din această complexă perspectivă a sistemului de credite, cum se definește examenul universitar astăzi?

– În condițiile sistemului amintit de credite, examenul este indicatorul de apreciere calitativă a pregătirii studentului. Creditele reprezintă aici dimensiunea cantitativă, respectiv volumul de timp, de efort și de activități pe care-l presupune o disciplină universitară. În timp ce *examenul măsoară calitatea pregătirii*, de unde și importanța sesiunii de examene în viața universitară și în cadrul sistemului de credite.

– **Viața universitară de pretutindeni se confruntă, în ultima vreme, cu următoarea contradicție: specializările din învățământul superior tot mai accentuate tind să-și atenuze corelațiile interdisciplinare și, deci, viziunile de ansamblu. Drept urmare, în procesul de pregătire, studenții recurg mai cu seamă la înregistrarea informațiilor, la memorie și mai puțin la raționament, la critica faptelor și, deci, la gândirea creatoare, novatoare. Senatul Universității Spiru Haret a intervenit cu măsuri care stimulează capacitatea de sinteză și gândirea prospectivă a studenților. Cum se regăsesc aceste măsuri în procesul de pregătire și de desfășurare a sesiunilor de examene?**

– Tocmai din perspectiva unor asemenea contradicții apare tot mai limpede faptul că învățământul superior nu mai poate fi axat pe însușirea, pe asimilarea de cunoștințe și de informații în sine. Astăzi competența nu mai este egală cu erudiția, mai cu seamă când aceasta este lipsită de dinamism, de viață, ci presupune formarea specialistului care să știe să selecteze informația, s-o interpreteze și s-o aplice creator fie în analiza teoretică, fie într-un demers, într-un proiect practic. Ca urmare, prin măsurile adoptate la Universitatea noastră, examenul nu are nimic comun cu testarea însușirii notițelor de la curs, ci el verifică și, implicit, stimulează formarea gândirii și profilului specialistului din unghiul disciplinei universitare respective. Pregătirea pentru examen are o deschidere largă, dar și riguros cuantificată, în sensul că pune accent deopotrivă pe cursul audiat, pe cunoștințele și abilitățile dobândite la seminarii și la lucrările practice, dar și pe parcurgerea și asimilarea bibliografiei recomandate pentru disciplina respectivă. Toate catedrele din facultățile noastre și-au fixat un obiectiv esențial în faptul de a elabora, an de an, bibliografii tematice, în care se regăsesc problematica disciplinei respective, conceptele și tezele fundamentale, puncte de vedere diferite, aplicații practice etc., astfel încât în opțiunea sa studentul să pună în valoare pe larg spiritul de analiză și de sinteză, discernământul critic.

– **Demersul personal al studentului, indeosebi cel elaborat în scris, cu valențe de analiză, de sinteză și de originalitate ce-i sunt proprii, constituie o modalitate optimă de formare și de manifestare a personalității. În ce măsură examenele includ și probe scrise?**

– În funcție de conținutul ei, fiecare disciplină universitară apelează la o formulă specifică de examen: formula optimă. Dar aspectul la care vă referiți are o semnificație mai largă. Demersul studențesc elaborat în scris, cum suneți dumneavoastră, este utilizat în facultățile noastre în primul rând ca un instrument fundamental de testare a pregătirii, de autocunoaștere și de autoevaluare. Lucrarea scrisă reprezintă de regulă – și trebuie să reprezinte – nu numai un examen „de cunoștințe”, ci, mai ales, un examen al capacității de valorificare a informației, de structurare încheată a unui discurs teoretic, de argumentare a unui punct de vedere și, în ultimă instanță, o etapă din asumarea integrală a destinului profesional. De aceea, studenții elaborează succesiv lucrări de seminar, dar și comunicări pentru sesiunile științifice studențești, organizate anual în fiecare facultate, iar în final, întreg acest proces de pregătire îl încheie cu lucrarea de licență. În Universitatea Spiru Haret, cercetarea științifică merge mână în mână cu activitatea didactică, ambele se condiționează și se complinesc în organicitatea învățământului nostru superior. Astfel încât se întănesc tot mai multe cazuri când lucrarea de licență sintetizează succesiunea tuturor demersurilor elaborate în scris de respectivul student pe întreg parcursul pregătirii sale.

– **Înțeleg că, mai ales în ultima vreme, la Universitatea Spiru Haret se pune accent pe componența multidisciplinară și sistematic se urmărește ca procesul de evaluare și autoevaluare a studentului să aibă amplitudinea și substanța necesare. În aceste condiții, cum se înfățișează subiectele de examen?**

– Conducerea facultăților au insistat și insistă ca subiectele de examen (lucrări scrise sau probe orale) să fie problematizate, să solicite capacitatea de analiză și de sinteză a studentului, spiritul său novator, interdisciplinar. Asemenia subiecte trebuie să favorizeze integrarea organică și coerentă a cunoștințelor într-o viziune adecvată specialității. Și realitatea arată că accentul pus la examene pe testarea capacității de sinteză, pe posibilitatea de procesare a cunoștințelor se bucură de o mare apreciere din partea studenților. Comparativ cu tendințele – e adevărat, mai rare – de alocare a unor subiecte spre descriptivismul steril, spre scientismul îngust sau spre istoricismul lipsit de relief. Din perspectiva acestor exigențe, *Senatul Universității Spiru Haret* a hotărât ca fiecare colectiv de catedră să aducă la cunoștința studenților, direct, prin afișare la avizier sau prin Internet, problematica subiectelor pentru examenele din apropiata sesiune. Toate aceste măsuri reprezintă premise ale reușitei. Sperăm ca sesiunea de examene să aducă și certitudinea reușitei.

– **Împărtășim această speranță și vă urăm succes deplin!**

Proba de calitate a unui învățământ modern

Prof.univ.dr. Domnica ȘERBAN
Decanul Facultății de Limbi și Literaturi Străine

Evaluarea corectă a pregătirii teoretice și practice a studenților de la Facultatea de Limbi și Literaturi Străine, obiectiv prioritar al activității profesionale a studenților și a cadrelor didactice, este o *dimensiune permanentă* a întregului proces de învățământ și nu una temporară, cum poate mai cred unii. Fondul de cunoștințe achiziționat gradual la diferitele discipline de către studenții noștri trebuie să fie supus continuu unui proces bazat pe *trei mecanisme cognitive*: păstrarea stocului de informații prin reluare și consolidare (un exemplu bun ar fi abordarea ciclică a aceleiași probleme de gramatică, cum ar fi folosirea contextuală a timpurilor și modurilor verbale în limbile străine), împropățarea și rafinarea fondului cognitiv vechi (de pildă aceeași abordare a sistemului verbal este însoțită în fiecare an de suplimentarea fiecărei reguli sau situații de folosire cu nuanțe noi, excepții de la reguli etc.) și, în fine, introducerea unor cunoștințe complete noi, construirea unor pachete cognitive corelate cu cele mai vechi, dar conținând un cuantum mare de informații noi ca domeniu sau sub-domeniu. Discipline esențiale pentru pregătirea viitorului filolog, fie că acesta va deveni profesor sau traducător, cum ar fi *limba contemporană*, introduc în fiecare semestru câte o componentă diferită, cum ar fi sintaxa propoziției (anul II, semestrul I), sintaxa frazei (anul II, semestrul II), semantica (anul III, semestrul I), pragmatica (anul III, semestrul II).

Un progres real în domeniul evaluării, cu directe consecințe asupra încercărilor și organizării sesiunii din iarnă, este, în acest sens, introducerea *sistemului de credite*, care a adus după sine stabilirea unor *forme de evaluare semestriale*. Acestea obligă studentul să „dea socoteală” de cunoștințele acumulate, imediat după audierea respectivului segment de materie. Sistemul *evaluării prin credite* conferă

deci un ritm mai alert verificării cunoștințelor. În acest sens, pre-sesiunea și, respectiv, sesiunea din iarnă oferă un tablou mult mai complex decât în anii precedenți. S-au înmulțit examenele și verificările. Se practică, de asemenea, tot mai frecvent *forme continue sau parțiale* de evaluare. Astfel, la *cursurile practice de limbă* se aplică controlul continuu al temelor și al participării la seminar, iar verificarea din iarnă constă atât dintr-o *probă orală*, cât și dintr-un *test scris*, constând dintr-o grilă pentru problemele de lexic și gramatică și un eseu pe o temă corelată cu textele parcurse. Așadar, la materia de bază – însușirea și perfecționarea cunoștințelor de limbă scrisă și vorbită, este exclusă pregătirea în asalt pentru sesiunea din iarnă. Este limpede că studenții care nu frecventează măcar 75% din seminarii, nu-și fac temele curente și nu se implică în dezbaterile textelor predate, nu au aproape nici o șansă de promovare.

Formele parțiale de evaluare cunosc o continuă extindere, mai ales cele programate la mijlocul semestrului I sau II. Studentul se mobilizează pentru parcurgerea celor 6-7 prelegeri din prima parte a cursului, care conțin de obicei și elementele de cadru teoretic; *verificarea parțială* prilejuiește fixarea acestei porțiuni de materie și, prin nota obținută îi poate asigura o cotă din nota finală, ușurându-i sarcinile de pregătire din sesiunea din iarnă. Pentru cei mai slab pregătiți această testare reprezintă un fel de avertisment, un stimul pentru o implicare mai serioasă în a doua jumătate a semestrului. Pentru cadrele didactice din facultatea noastră, aceste testări parțiale solicită eforturi suplimentare de concepție, corectură și discutare a rezultatelor; cu toate acestea tot mai mulți conducători de discipline se angrenează în realizarea acestor evaluări parțiale, tocmai pentru a veni în sprijinul studentului.

Desigur, la nivelul întregii facultăți, s-au luat *măsuri pentru o mai judicioasă programare și pregătire a examenelor din ianuarie-februarie 2004*. Din punct de vedere administrativ, conducerea facultății și secretariatul acesteia s-au străduit să extindă pe cât posibil examinarea orală pe grupe și să repartizeze rațional intervalele de pregătire în funcție de gradul de dificultate al examenelor. S-au luat măsuri pentru asigurarea supravegherii probelor scrise de către echipe de asistenți care să împiedice apariția unor tentații neonorabile. S-au făcut cunoscute tematicile detaliate care vor sta la baza subiectelor de examen. Majoritatea șefilor de disciplină au inclus *modele ale formatului probei scrise* în *Sintezele* recent publicate la Editura Fundației *România de Mâine*. S-au asigurat din timp sursele bibliografice pentru fiecare disciplină prin materiale prezente la biblioteca facultății. Sunt măsuri aplicate consecvent în ultimii ani, măsuri care duc la

succes cu condiția ca studenții să manifeste și ei un interes sporit pentru obținerea unor rezultate bune și foarte bune.

O atenție aparte am acordat *seminarilor recapitulative și consultațiilor* organizate la majoritatea disciplinelor, cu un accent deosebit la anul I, care se va confrunta cu prima sa sesiune, deloc ușoară cantitativ, dar și calitativ. Dorim să subliniem că *studenții boboci* de la facultatea noastră se situează, ca nivel de pregătire și interes, net superior față de generațiile anterioare, așa că așteptările noastre sunt, în ceea ce îi privește, foarte optimiste. Studenții anilor II și III au dat dovadă de mai multă disciplină, iar cei ai anului terminal s-au remarcat prin seriozitatea acordată pregătirii pe parcursul semestrului I. Iată de ce, credem, rezultatele tuturor acestor studenți se anunță a fi îmbucurătoare. Alături de întregul corp profesoral le doresc tuturor acestor studenți, care dovedesc pasiune pentru specialitatea aleasă, o reușită deplină la verificările și examenele din sesiunea care bate la ușă.

Momentul adevărului: acum demonstrăm cum funcționează răspunderea

Prof.univ.dr. Toma COMAN
Decanul Facultății de Medicină Veterinară

Începând din prima zi de activitate didactică, Consiliul facultății a conceput și a structurat pregătirea sesiunii de examen prin discutarea, aprobarea și comunicarea studenților a modalităților de susținere a examenelor la fiecare disciplină, de organizare și valorificare a concluziilor examenelor parțiale, stabilind disciplinele la care se vor susține degrevări. De asemenea, s-a analizat modul de realizare a planului editorial pentru anul universitar 2003/2004, stabilindu-se disciplinele la care se impun măsuri de accelerare a elaborării materialelor bibliografice, pentru a le pune la dispoziția studenților din timp.

Pregătirea sesiunii de examene s-a intensificat începând din prima decadă a lunii decembrie, prin organizarea recuperărilor la lucrările practice, pentru studenții care au absentat motivat. Astfel, fiecare disciplină și-a programat recuperările, în organizarea decanatului, iar cadrele didactice au participat la realizarea acestora.

Un element important în pregătirea studenților l-a constituit afișarea subiectelor de examen la fiecare disciplină încă de la începutul lunii decembrie. În acest fel, în mod concret, studenții au putut cunoaște cerințele cadrelor și au putut pleca în vacanța de iarnă cu subiectele precise conținute pe baza cărora să pregătească examenele.

Pentru a asigura o pregătire profesională aprofundată, ritmică, la principalele discipline au fost organizate examene parțiale, care au avut rolul de a testa nivelul de pregătire al studenților, îndemnându-i, totodată, să citească materialul bibliografic parcurs. În acest sens, am verificat și nivelul de asigurare a bibliotecii facultății cu materialul bibliografic necesar, completând lucrările care lipseau și care erau solicitate frecvent de studenți. Un rol deosebit în această activitate l-a avut biblioteca facultății, doamna biolog Veronica Tănăsescu, care s-a străduit să întocmească cataloage cu lucrările existente în bibliotecă, pe tematica fiecărei discipline și pe care le-a pus la dispoziția studenților prin marcarea bibliografiei obligatorii.

Într-o ședință specială a Consiliului facultății au fost stabilite prioritățile și termenele de depunere a lucrărilor pentru Editura Fundației *România de Mâine*, astfel încât studenții să poată beneficia din vreme de cursurile, manualele și de întreg materialul bibliografic necesar.

În cadrul catedrelor, la propunerea decanatului, au fost organizate săptămânal consultații pentru studenți. Într-un asemenea climat interactiv, la majoritatea disciplinelor au fost dezbătute subiectele de examen mai dificile, iar studenții au aflat exigențele cadrelor didactice și posibilele formule de a le respecta.

Planificarea examenelor a fost afișată la începutul lunii ianuarie, dând astfel posibilitatea studenților să cunoască din timp data și locul de desfășurare a examenelor, alternând examenele dificile cu cele mai puțin dificile.

În tot acest proces complex de organizare și de pregătire a actualei sesiuni de examene a fost valorificată experiența acumulată până acum de cadrele didactice, chiar și de studenți. Mai mult decât atât, s-a realizat o diversificare a pregătirii profesionale, punând un accent deosebit pe lucrările practice. Este cunoscut faptul că activitatea de elaborare a lucrărilor practice în Facultatea de Medicină Veterinară este definitorie pentru pregătirea profesională. În acest sens, s-a organizat o evidență strictă a prezenței la lucrările practice, evidență care este predată la Secretariatul facultății, iar decanatul anunță studenții care nu îndeplinesc condițiile de frecvență. Majoritatea cadrelor s-au străduit să pună la dispoziția studenților sub formă de fascicule din conținutul lucrărilor practice executate la copiator, iar îndrumătorii de lucrări practice asigurau un timp suficient de desfășurare a experimentelor și demonstrațiilor în timpul afectat lucrărilor practice. Din păcate, facultatea nu dispune de un număr suficient de PC pentru a putea organiza la unele discipline demonstrațiile virtuale sau chiar disecții, așa cum se procedea la majoritatea facultăților de medicină veterinară din străinătate și la unele facultăți din țară.

Evident, ne-am străduit să promovăm elemente calitative noi, față de anii precedenți. Așa cum este cunoscut, Facultatea de Medicină Veterinară excellează prin pregătirea practică profesională a absolvenților săi. Acest lucru a fost posibil, în primul rând, prin intrarea în circuitul universitar a Clinicii facultății noastre din Str. Mașina de Pâine nr. 47, Sectorul 2, unde studenții din anii V și VI, alături de cadrele didactice desfășoară activități de clinică, fac serviciul de gardă, urmăresc internările în clinică. În al doilea rând, în anul universitar pe care l-am încheiat au fost editate un număr mai mare de îndrumătoare de lucrări practice, ceea ce a permis ca activitatea practică să se desfășoare în cele mai bune condiții, asigurându-se baza materială necesară (sticlărie, reactivi, animale de experiență etc.). Toate aceste elemente au condus la creșterea calitativă a activității didactice și, implicit, la pregătirea sesiunii de examen.

Mesajul transmis studenților pentru această sesiune de examen este acela de a se pregăti cât mai bine pentru a aduna un număr cât mai mare de credite încă din prima sesiune a anului universitar, precum și acela că prezentarea la examen este obligativă a fiecărui student care se respectă pe sine și respectă cadrul didactic care a încercat timp de un semestru să-i transmită toate cunoștințele și secretele profesiei.

Cadrelor didactice aș dori să le adresez mesajul de a fi la fel de exigenți la examene ca și-n alți ani, pentru a păstra ștacheta exigențelor la un nivel ridicat. În acest fel, putem asigura o calitate ridicată a învățământului universitar veterinar, putând fi alături de facultățile din țară, pentru că scopul nostru este acela de a forma medici veterinari pregătiți la cele mai înalte standarde, competitive, în țară și străinătate.

Suntem pe drumul cel bun

Conf.univ.dr. Lucia MUREȘAN
Decanul Facultății de Teatru

Se apropie sesiunea de examene. Pentru unii dintre studenții noștri e prima așteptată cu firească emoție.

Luarea de contact din anul I cu atmosfera din Facultatea de Teatru, inițierea studenților și sensibilizarea lor la realitatea spirituală în care se vor mișca pe parcursul celor patru ani de studiu este prioritatea noastră. Astfel, studentul are de la început o privire generală asupra a ceea ce i se cere. Este un moment necesar de meditație, de pregătire pentru a ști de la început că petrecerea celor patru ani în facultatea noastră înseamnă asumarea unei răspunderi și a unei datorii față de ei înșiși și față de dascălii lor.

Specialitatea noastră vine de departe și de demult. S-au acumulat cunoștințe, s-au înmulțit disciplinele de studiu. S-a impus de la început o armonizare a studiului colectiv și individual pentru a determina studentul la o colaborare activă, la muncă a sa cu sine – lecțiile servind ca orientare, inițiere în munca practică a studentului – îndrumat și controlat de profesor.

E un moment de bilanț – care însuși este ambele părți – profesor și student – ne călăuzește la întocmirea celui mai potrivit program de studiu pentru semestrul următor. Studenții au rolul lor activ prin sugestiile pe care le fac, mărturisindu-și preferințele sau dorința de a încerca ceva special. Alegerea nu e ușoară pentru că și noi profesorii ne

urmărim traseul în „procesul învățării”, dar orele sunt pasionante și implicarea lor, a studenților ne întărește sentimentul că suntem pe drumul cel bun.

Nici un semestru nu seamănă cu celălalt. Ei, studenții sunt atât de diferiți, fiecare parcurge drumul în felul său și îndrumarea noastră, comunicarea noastră, este nuanțată, colorată de disponibilitatea fiecăruia dintre ei, de experiența fiecăruia, de zestrea lui, de talent.

Așteptăm examenele ca pe niște etape de lucru. Vom evalua munca noastră după rezultatele obținute la fiecare an, de fiecare student.

În zilele noastre, „arta vie” este o atitudine personală. A abandona această atitudine este un compromis pe care trebuie să ni-l interzicem. Avem datoria să-i învățăm să iubească limba română, să-și cultive o vorbire corectă, performantă, care să le îngăduie să-și exprime gândurile și emoțiile cu toată forța talentului lor, să-i învățăm să deosebească cultura adevărată de „cea mincinoasă”, să deosebească expresia artistică de cea vulgară. Nu e ușor! Cere dragoste, înțelegere, răbdare ... și din partea lor dorința de a se depăși, de a învăța cu ochii deschiși la tot ce-i înconjoară, de a nu capitula când le este greu. Și în sesiune nu le va fi ușor!

Dar avem încredere că va fi la înălțimea așteptărilor noastre, ale profesorilor.

Valorificăm experiența dobândită și îndemnăm la muncă și chiar sacrificiu

Prof.univ.dr. Gheorghe PISTOL
Decanul Facultății de Finanțe și Bănci

Și de data aceasta, sesiunea de examene a studenților Facultății de Finanțe și Bănci a fost pregătită cu atenție, cu minuțiozitate chiar. În primul rând, chiar de către studenții facultății, iar apoi, de conducerea acesteia, de Consiliul facultății, de fapt, de toate cadrele didactice. Desigur, un rol important l-a avut experiența anului trecut, când o asemenea pregătire a dat roadele dorite. În plus însă, la data aceasta s-au rezolvat și o serie de probleme concrete, practice, legate de existența în bibliotecă și în librărie a materialului bibliografic necesar, programarea judicioasă a examenelor, având grijă să se acorde timp pentru fiecare examen în parte, programare la care au fost implicați, alături de secretariat și cadrele didactice titulare și reprezentanții studenților, toți sub îndrumarea decanului și prodecanului facultății.

Așa cum menționam, experiența anului trecut a fost valorificată pe deplin, micile nesincronizări de atunci au putut fi înlăturate (am în vedere mai ales programarea judicioasă a examenelor). În plus, cadrele didactice titulare de cursuri și seminarii au consacrat ultimele întâlniri cu studenții sistematizării materiei predate, aprofundării acesteia, lămuririi unor aspecte ridicate de studenți, a unor teme sau probleme considerate mai dificile. Și de data aceasta, am acordat atenția cuvenită studenților din anul I, aflați la prima lor sesiune de examene ca studenți, și, nu în ultimul rând, studenților celorlalte două forme de învățământ, respectiv cel la distanță și cel cu frecvență redusă. Reamintesc faptul că fiecărui an de studii, din cadrul celor trei forme de învățământ, îi este repartizat câte un cadru didactic îndrumător, care a avut în permanență un dialog cu studenții, a încercat

să răspundă la întrebările acestora, a lămurit problemele mai puțin clare etc.

Desigur, Consiliul facultății este preocupat ca fiecare sesiune să aducă elemente noi, care să îmbunătățească desfășurarea acesteia, și, implicit, să contribuie la obținerea de către studenții noștri unor rezultate superioare calitativ. Un exemplu de asemenea element nou este poate preocuparea mult mai atentă față de pregătirea pentru studenților de la învățământul cu frecvență redusă și pentru cei de la forma la distanță, considerând că aceștia au nevoie de mai multă îndrumare, de mai multe sfaturi. Tot aici aș adăuga și faptul că atât pentru anul I, cât și pentru anul II de studii, există sinteze scrise, care se adresează în primul rând învățământului la distanță, dar care pot fi folosite și de către studenții celorlalte forme de învățământ (zi și frecvență redusă).

Ca de fiecare dată, mesajul meu și al colegilor mei rămâne același: dacă și-au ales acest drum, studenții trebuie să înțeleagă că este nevoie de multă muncă, chiar spirit de sacrificiu, renunțarea la alte preocupări, marginale, astfel încât rezultatele lor să se ridice la înălțimea așteptărilor, înțelegând prin acest lucru nu promovarea în orice condiții a examenelor, ci obținerea unor note cât mai mari, care să le dea satisfacția faptului împlinit și care să îi asigure ca la finalizarea studiilor superioare, pot să participe cu succes la competiția acerbă ce se manifestă pe piața muncii. Desigur, eu le doresc tot norocul din lume, mult succes, reamintindu-le că ușa decanului este deschisă oricând pentru ei, atât în zilele care au mai rămas până la sesiune, cât, mai ales, în perioada sesiunii.

24 Ianuarie 1859 - o zi de aur a veacului

(Urmare din pag. 1)

Din acel moment, mișcarea unionistă s-a putut desfășura energic și puternic în ambele principate. Adunările ad hoc au exprimat – în unanimitate la București și doar cu două voturi potrivnice la Iași – adeziunea românilor nu numai la ideea Unirii, ci și la programul de modernizare și democratizare al României ce urma a fi constituită. A fost de fapt atunci un prim fapt împlinit al națiunii române, exprimat prin reprezentanții tuturor categoriilor sociale.

Dar marile puteri n-au ținut seama decât în parte de dezideratele exprimate de români – între altele și în dezbaterile complexe ale Adunării ad hoc din Moldova – și în bună măsură confirmate și prin concluziile la care au ajuns comisarii puterilor după ancheta pe care au desfășurat-o la fața locului. În vara anului 1858, Conferința de la Paris a puterilor garante a elaborat o Convenție, care a fost totodată un statut fundamental de organizare înlocuind Regulamentul organic. Dezideratele referitoare la organizarea modernă s-au găsit în largă măsură reflectate în acest document, dar problema Unirii n-a fost rezolvată decât parțial. A fost dată titlatura promițătoare de Principatele Unite, dar separația politico-administrativă a celor două principate a fost menținută. O curte de casație, ca instanță juridică supremă, comuna celor două țări și o comisie centrală legislativă, de asemenea comună, așezate amândouă la Focșani au reprezentat trăsături de unire, ca și măsura luată privind strângerea într-o singură tabără în perioada manevrelor a celor două oștiri, dar neîndoielnic Unirea – dezideratul principal al românilor – a rămas neîmplinită.

Românii au trebuit să-și ia soarta în propriile mâini. Adunarea electivă a Moldovei l-a ales pe Alexandru Ioan Cuza ca domnitor la 5 ianuarie 1859. Era domnul *cel nou*, pe care l-a salutat într-un impresionant discurs Mihail Kogălniceanu. Dacă Partida națională reușise în Moldova să dețină majoritatea mandatelor, ceea ce duse la impunerea candidaturii lui Cuza, votat de altfel de toți deputații prezenți, în Țara Românească situația era însă îngrijorătoare, deoarece majoritatea în Adunarea electivă era a conservatorilor, erau și ei unioniști, dar erau potrivnici unui progres rapid, care le-ar fi amenințat privilegiile. Această majoritate se putuse forma datorită stipulațiilor electorale restrictive impuse de puterile garante, care limitase numărul alegătorilor. Dar, oricum, minoritatea liberal-radicală s-a dovedit extrem de activă și ea a beneficiat de sprijinul a zeci de mii de oameni care au înconjurat adunarea. În seara zilei de 23 ianuarie, într-o constituire a deputaților minorității, s-a impus ideea dublei alegeri a lui Alexandru Ioan Cuza. A doua zi, majoritatea conservatoare a acceptat-o, depășindu-se astfel impasul în care se ajunsese și împlinindu-se totodată pe această cale Unirea.

La București, ca și la Iași, Cuza a întrunit unanimitate voturilor. Dubla sa alegere rezolva, într-o primă etapă, printr-o unire personală, problema fundamentală a Unirii, dar era și soluția unei probleme internaționale, pe care puterile garante n-o putuseră găsi. Acest nou fapt împlinit al românilor încheia o etapă istorică și deschidea largi perspective spre desăvârșirea unificării națiunii, spre o mai grabnică modernizare și spre independență. A fost într-adevăr acest 24 ianuarie 1859 o zi de aur a veacului!

Conștiința națională a înfăptuit unitatea românilor

Mihail Kogălniceanu:

„Unirea Principatelor într-un singur stat, dorința cea mai mare, cea mai generală, hrănită de toate generațiile trecute, aceea care este sufletul generației actuale, aceea care, împlinită, va face fericirea generațiilor viitoare, este firească, legitimă și neapărată, pentru că în Moldova și în Valahia suntem același popor omogen, identic ca nici altul, pentru că avem același început, același nume, aceeași religie, aceeași istorie, aceeași civilizație, aceeași instituții, aceleași legi și obiceiuri, aceleași temeri și aceleași speranțe, aceleași trebuințe de îndestul, aceleași hotare de păzit, aceleași dureri în trecut, aceleași viitor de asigurat, și, în sfârșit, aceeași misie de îndeplinit”.

• Unirea „este vocea lui Dumnezeu. Unirea este atât de necesară, încât fără dânsa nu este cu puțință a delega nici chiar chestiile sociale... Pentru că numai Unirea le poate asigura independența din lăuntru și puterea de a se apăra de înăuririle străine”.

• „Unirea Moldovei cu Țara Românească cheia boltei, fără de care s-ar prăbuși tot edificiul național”.

„Măria Ta, după una sută cincizeci și patru ani de dureri, de umiliri și de degradare națională, Moldova a reîntrat în vechiul său drept consfințit prin capitulațiile sale, dreptul de a-și alege pre capul său, pre domnul.

Prin înălțarea ta pe tronul lui Ștefan cel Mare s-a reînălțat însăși naționalitatea română. Alegându-te de capul său, neamul nostru a voit să îndeplinească o veche datorie către familia ta, a voit să-și răsplătească sângele strămoșilor tăi vărsat pentru libertățile politice. Alegându-te pre tiner domn în țara noastră, noi am voit să arătăm lumea aceea ce toată țara dorește: la legi nouă, om nou”.

(Discursul rostit la 5 ianuarie 1859, ziua alegerii domnitorului Alexandru Ioan Cuza).

Nicolae Bălcescu:

„Vreau să fim o nație, una puternică și liberă prin dreptul și datoria noastră, pentru binele nostru și al celorlalte nații, căci voim fericirea noastră și avem o misiune a împlini în omenire...”

• „Pentru mine chestia naționalităților este mai presus de libertate. Libertatea se mai poate lesne dobândi când se va pierde, dar naționalitatea nu...”

Gh. Hurmuzachi:

• „Noi cerem Unirea Principatelor pentru că ea este un mijloc de întărire națională, politică și materială. Unirea Principatelor este dorința tuturor claselor. Cine dintre noi nu a avut prilejul de a vedea bucuria și mulțumirea obștească de câte ori se cânta Hora Unirii”.

Ion C. Brătianu:

• „Întoarceți-vă privirea, puțințele și aspirațiunile către frații voștri din celelalte părți ale mumei scumpe, care se numește România... Aduceți-vă aminte că sufletul României nu se poate manifesta decât în unitatea națională”.

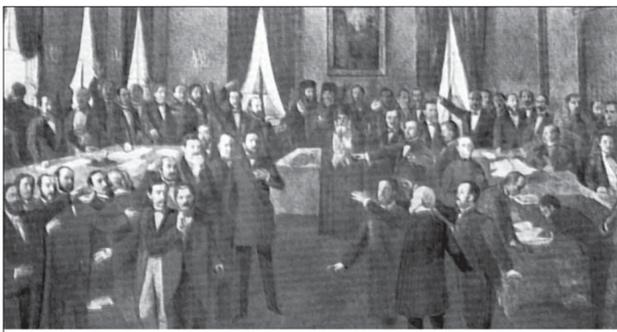
(1853, ziarul „Republica Română”).

Cezar Bolliac:

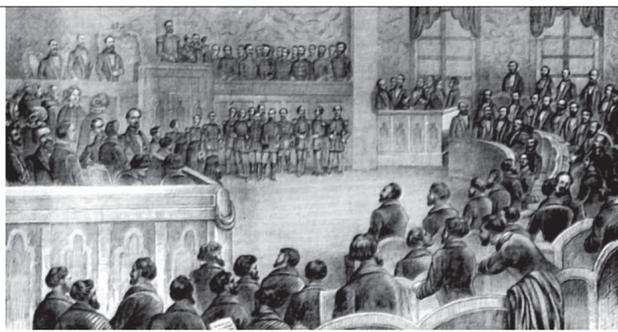
• „Unirea românilor într-un singur stat nu este numai o idee în capetele câtorva români prea înaintați; nu este o idee ieșită din dezbaterile de la '40 încoace; ea a fost sentimentul național în toate părțile României de când istoria a început a ne spune câte ceva despre Dacia... Spiritul centralizării a existat todeauna în Dacia și românii n-au precedat niciodată ideea de unitate națională pe teritoriul întreg al Daciei”.

C.A. Rosetti:

• „... să nu mai fie moldoveni, transilvăneni, basarabeni etc., ci o singură națiune de români liberi și egali, fără protectori și suzerani”. „... nu visăm un regat, ci visăm o Republică Română!”

Adunări prilejuite de proclamarea Unirii Moldovei și Munteniei la 24 ianuarie 1859

Nicolae Iorga: Învățămintele din viața și domnia lui Alexandru Ioan Cuza

[...] Când un prinț e crescut pentru tron, când din cea mai fragedă copilărie a purtat uniforma, a avut regimente, a văzut prezentându-i-se arma și închinându-i-se steaguri, când i-au stat la îndemână cei dintâi oameni ai neamului – atât mai rău pentru cine-l crește, dacă-i lasă la o parte pe aceștia, pentru a lua mediocrități supuse, personalități neclare, ori cine știe ce educatori de meserie, buni pentru prinți rușești, ori, dacă nu, persani! – când astfel de oameni i-au stat deci la îndemână, pentru a-l înțuia în toate ramurile vieții publice, care nu trebuie să fie necunoscute unui suveran, atunci ai tot dreptul de a fi pretențios și aspru față de unul care, ajuns la cămăuire, arată că nu-și dă seama îndeajuns de datoria de a munci stăruitor pentru binele țării și neamului său, ori țării și neamului care l-au adoptat, urmărindu-l cu iubire de la cei dintâi pași ai săi în viață.

Așa a fost însă cu Alexandru Cuza, ajuns domn din întâmplare, prin noroc – nu norocul lui, care și-a cheltuit viața în șapte ani, ci norocul nostru, cari am folosit de pe urma acestei mărinoase risipiri de puteri.

Fiu de boier, din familie mare, și nu prea mare, cu avere și nu tocmai cu multă avere, crescut ca orice fiu de boier din acel timp. Franțuzește la pension, istorie sacră, istorie antică, istorie a Franței, „literatură”, aritmetică, artă de societate, maniere, călătorie la Paris pentru bacalaureat, care, oricum, era mai greu pentru un școlar astfel pregătit, al pensionarilor moldo-române, decât doctoratul de acum pentru absolvenții și licențiații facultăților noastre.

S-a întors în țară. N-a fost, ca Mihail Kogălniceanu, agricultor care să practice agricultura, n-a întemeiat, ca aceștia fire neastămpărată în genialitatea ei, industrii: a hârtiei – vechi sistem fără „încurajări” de la stat, – a postului. Deși trăia sub cămăuirea unui Grigore Ghica, venit prin revoluționari și bucuros de colaborarea lor, n-a făcut administrație. Ofițer cu cariera fulgerătoare – și parcă astăzi nu vedem noi, în alte domenii, cariere, așa de fulgerătoare! – colonel tot printr-un capriciu al caimacamului Voghodri, simțind mai mult ce trebuia să fie un ofițer decât de prin aceasta printr-o școală militară ori prin activitate la regiment, astfel era Cuza în ziua când fu ales domn, ca să nu se aleagă Mihai Sturza ori Grigore Sturza și ca să fie în stăpânirea celei mai înalte puteri măcar un om simplu și simpatic, lipsit de ambiție personală și – lucru foarte însemnat – dispunând, ca locțiitor al ministrului de Război, de oștire.

Cunoștea puțină lume, doar cercul de tineri între cari trăise, eleganta lume femeiască din Iași. Pe cei de jos i-a descoperit după ce a luat domnia; atunci întâi, potrivit cu datoria lui, a recunoscut el cu bucurie omenia, munca răbdătoare, vitejia, credința, care sunt virtuțile țăranelor noastre. În sfârșit, el nu avuse legături cu lumea de peste Milcov, care, prin conducătorii ei liberali, foștii republicani din 1848 și de după 1848, dorise un alt domn, pe generalul Nicolae Golescu, o figură cunoscută în București.

Și, îndată după alegere, ce s-a întâmplat cu această fire lășoasă, aplecată către petreceri, străină până atunci de orice muncă statornică, de orice spirit de jertfă? S-a întâmplat că, într-o schimbare subită, fulgerătoare, printr-o genială intuiție a datoriei, omul s-a transformat. Colonelul Cuza e una, vodă Cuza, alta; cel din urmă a luat de la cel dintâi doar anumite prietenii împovărate și o singură iubire, pentru care îl mustră mai mult acei cari n-au iubit niciodată. Încolo, pentru noi un om nou, adevărat nou, strălucit nou, a răsărit în ianuarie 1859.

El a rămas același până în clipa abdicării. Cuza vodă nu era un om solemn, pompos,

formalist. Nu învățase nicăieri eticheta Habsburgilor și ceremonialul lui Carol Quintul sau al lui Filip Tenebrosul; nu știa și nu voia să știe cum se orânduiesc la un jubileu fațonate, de la cel mai mare oaspete străin până la cel din urmă lingău de curte și de ogradă. Eticheta a suferit continuu de pe urma unui domn care se cufunda bucuros în rânduiri multimi, ca să afle, ca să îndrepte, ca să pedepsească și să mângăie, ca să miluiească pe ascuns de ochii lumii – cum a făcut apoi păstrându-i moștenirea, buna și milașă lui soție – cu un cuvânt, ca să răspundă nevoii sufletului a neamului acestuia, de a fi iubit de suveranul său și de a-l iubi în schimb, călduros, fără rezerve, din toată inima.

Și totuși el a rămas cel dintâi din poporul său. Ceva îl ridică mai presus de ceilalți: aceea că nimeni nu-și făcea datoria mai viteaz, mai disprețuitor de orice meschină prudență, mai înfruntător al celor mai strașnice primejdii, decât el.

Sufletul lui întreg era schimbat. Prin gura lui nu mai vorbea un om, ci, cum se cuvine pentru un stăpânitor de oameni, un neam întreg. Intruparea națiunii era el în gând și grai. Cel dintâi fior de mândrie l-a avut generația de atunci când s-au auzit cuvintele mândre cu care el

Articole publicate în Neamul Românesc

vorbea turcilor, cabinetelor europene, proclamând o Românie mândră.

Amintiri-vă pe acele din ultimul mesajiu, cu câteva luni înainte de abdicare, acele demne cuvinte prin care nega, de pe tron, orice ambiție pentru sine și, amintindu-și de ceea ce fusese, făgăduia, cu gândul la principete străin, pe care-l pregătise, un colonel Cuza, bun, modest și harnic patriot, întors între tovarășii săi de odinioară pentru a lucra mai departe la binele țării și neamului.

Și vorbe mari, în cea mai simplă formă, găsea el nu numai pentru cei de sus și în clipele când privilegiile tuturor erau îndreptate asupra lui, ci și atunci când în cabinetul său de lucru se îndrepta către un ofițer din cei mai mărniți, chemat ca să audă dojana sau lauda. Căci el știa că, în această lume unde legea nu poate prevedea toate și unde nu se pot fixa răspăriți pentru orice fel de merite, cel ce face mai mult decât datoria sa are drept la cea mai frumoasă răsplătit, care vine din cel mai strălucit și mai nobil privilegiu al unui princip: acela de a face pe cel mai vrednic și fără zăbăvă al palatului cu puteri de muncă înzecite și, iarăși, de a face a se pleca fruntea celui care și-a călcat datoria fără ca legea să-l poată atinge.

Acest nepregătit – altfel decât prin puterea lui de intuiție – avu, din cea dintâi zi a cămăuirii sale, o situație politică așa cum numai puțin prinți creșcuți pentru tron au avut-o înaintea lor: o situație cu totul nouă, cuprinzând în toate privințele probleme grele, care cereau să fie neapărat și fără zăbăvă rezolvite.

Administrație modernă și unitară – pentru amândouă Principatele – nu exista. Finantele erau într-un adevărat haos. Oastea trebuia înjghebată din două corpuri militare deprinse a sluji sub steaguri deosebite, și vechiul spirit al companiilor de miliție înlocuit prin spiritul unor

regimente luptătoare. Și, în același timp, se ridicau amenințătoare pentru însăși ființa noului stat problemele cele mai mari: a situației internaționale a României, unită trecător sau definitiv, pentru un timp numai sau pentru toate timpurile; a înlăturării vechii stăpâniri a mânăștirilor grecești pe pământul românesc și, în sfârșit, a împroprietării țărănilor.

Cuza vodă ar fi putut greși în alegerea domeniului unde trebuia să lucreze întâi energia lui. Ar fi putut să facă precum fac spiritele comode, căutând o manifestare aparentă, fie și strălucitoare și zgomotoasă, în domenii mici, în care se poate face foarte ușor un fel de dovadă de originalitate, schimbând, în uniforme de ofițerilor, de pildă, catifeaua gulerelor cu astrahanul, înlocuind mantaua cu dolmanul francez, ori reglementând forma chipiului și, iarăși, schimbând ordinea administrativă, întinderea plășilor, numele administratorilor, leașa pe care o primesc ș.a.

Atâția n-ar fi cutedat să înfrunte, într-o situație așa de șubredă și cu atât de puțină depreindere a lucrurilor publice, chestii de o așa de covârșitoare însemnătate. Ar fi închis ochii asupra greutăților, ori ar fi căutat să scape de ele, în momentele când s-ar fi impus mai mult, prin măsuri de oportunism care zăbovesc rezolvirea problemelor primejdioase, dar o și îngreueie în măsura zăbăvii aduse.

Domnul din 1859 a îndrăznit să atingă cu un curaj consecvent, cu un cavalerism jertfitor, cu un înalt simț al celei mai înalte datorii, pe care după dânsul nu le-a mai avut nimeni, cele trei probleme de căpetenie. Știa că una-l pune în conflict cu Turcia, care avea pe atunci mulți și puternici aliați, că alta-i creează protivnici în călugării greci, deci în toată grecimea, atât de solidară, și în puternica Rusie, care, confiscând acasă averea călugărilor greci, nu înțelegea ca alții, mai mici, să îndrăznească tot așa de mult.

Prin chestia făraiească trebuia să trezească dusmănia proprietarilor – afară doar de câțiva idealști dezinteresați ca dânsul – cari proprietari formau atunci întreaga clasă politică, pe care n-o puteai atinge fără a te menii unei sigure căderi. Toate problemele au fost atinse, cercetate, rezolvate. Dacă legea de la 1864 nu e cum am fi dorit-o, aceasta se datorește silinților inversunatelor ale proprietarilor și mai ales faptului că acel care a decretat legea – neputând-o trece prin Camera – n-a avut răgazul – și ce îndelungat răgaz s-ar fi cerut! – de a o pune în aplicare așa cum se cuvenea.

Cu acesta însă Cuza vodă iscălise pieirea sa. Ea n-a întârziat.

[...] A plecat. Din străinătate n-a venit de la dânsul nici o protestare, nici o plângere, nici o ațâțare, pe care le disprețuia deopotrivă. Nobilile lui scrisori către principele Carol, înlocuitorul său, sunt vrednice de a fi cuprinse în orice carte pentru cultura politică a poporului.

O dată ambasadorul francez din Viena s-a oferit să ajute întorcerea lui pe tron. Cu indignare, Cuza a răspuns sprijinul străin.

Altă dată a fost ales deputat, senator, de acea opinie publică românească, înșelată o clipă, zăpăcită, înăbușită mai mult, care se deșteptă însă îndată, plină de recunoștință și admirație, în favoarea lui. A refuzat. Pacea țării lui îi era mai scumpă decât orice alta pe lume.

Trăind așa ultimii săi ani, el a adaus la învățătura că nu trebuie să ocupi locul la înălțimea căruia nu te poți ridica; o a doua: că e dator un suveran să riște și situația sa pentru a da o soluție curajoasă problemelor mari ale timpului, și o a treia: că jertfa pe care ai făcut-o odată pentru binele neamului și țării, n-ai dreptul s-o retragi.

O semnificativă scrisoare a domnitorului

În preajma realizării unirii depline a celor două Țări Române, într-o scrisoare către președintele Consiliului de Miniștri și ministru de Finanțe în guvernul Moldovei – Dimitrie Ghica – Al. I. Cuza își împărtășea câteva gânduri de viitor. Ele relevă încă o dată înaltul spirit civic și patriotismul marelui domnitor.

„Iași, 24 noiembrie 1861

PRINCIPE,

Unirea este un fapt câștigat. Astfel s-a împlinit voința națională, ale cărei sufragii unanime îmi incredințaseră grija de a-i duce mai departe realizarea. Unirea și concursul nemijlocit al tuturor puterilor vor da eforturilor noastre o direcție sigură și o bază de nezdruccinat, pe care ne va fi cu puțință să așezăm temelile edificiului nostru social. Nu vom mai avea, deci, a ne teme de toate elementele de dezordine despre care îmi vorbiți în scrisoarea dumneavoastră.

Eliberați de acum înainte de orice altă preocupare decât aceea de dezvoltării și a bunăstării interne a României, noi vom putea să ne consacram întreaga activitate problemelor practice. Aceasta va fi opera cu adevărat patriotică căreia i se vor devota, sunt sigur, toți adevărații români.

Nu mai trebuie să existe temeri zadarnice, principe Dimitrie, viitorul care se va deschide după unire ochilor noștri, eliberat de piedicile politice, este în întregime în rezultate folositoare; sper cu tărie acest lucru.

Vă trimt mesajul de deschidere. Regret că nu pot deschide în persoană Camera, deoarece prezența mea aici este absolut necesară pentru noul guvern, dar în curând vom face deschiderea celor două Camere reunite și ea va fi solemnă, ca și actul însuși.

Salutați pe colegii și credeți în afecțiunea mea pentru dumneavoastră.

Al. I. Cuza”.

(Arhivele statului, București, Fondul Al. I. Cuza, dosarul 35; originalul în limba franceză).

Ceremonia de inaugurare a Adunării ad-hoc din Valahia (1857)

Deputați țărani ai Adunării ad-hoc a Moldovei (1857)

Domnitorul Al. I. Cuza, în trecere pe Calea Mogoșoaia din București, cu prilejul deschiderii primei Adunări Legislative a României – ianuarie 1862

● Permanențe românești ● Permanențe românești ● Permanențe românești

Fruomoasă și pe deplin meritată, răscumpărând, parcă, o tăcere de patruzeci de ani (1942-1984), dacă o tăcere de asemenea proporții poate să fie răscumpărată, este prezența editorială a lui Constantin Rădulescu-Motru după 1990. Pentru că această personalitate reprezentativă pentru cultura românească din ultimul deceniu al secolului al XIX-lea și din primele patru ale secolului al XX-lea, aparținând celei de-a doua generații maioreștiene, a construit deopotrivă un sistem pe tărâmul psihologiei și al gândirii sociale, a ilustrat cu temeinicie și soliditate intelectuală cadred universitară românească, transformând-o într-o adevărată magistratură, a fost un animator pe multiple planuri de la citor de publicatii culturale la acela de ziditor al unor instituții și societăți științifice, și avea să cunoască imediat după 23 august 1944 marginalizarea, ostracizarea care a durat timp de treisprezece ani până la moartea lui la vârsta de 89 de ani. Timp în care a traversat nu puștii, ci mizeria în cel mai dramatic înțeles al cuvântului, pogorârea în neantul uitării, de unde doar insulta mai aducea aminte de cel ce fusese odată – nu de mult – unul din creatorii de școală românească pe tărâmurile care, până la el, cunoscuseră doar pionieri și oameni de bunăvoință, dar fusese și un om cu o deschidere sufletească largă. Dacă n-ar fi decât ceea ce se spune Mircea Eliade în **Memoriile** lui despre cuvântul hotărâtor al lui C. Rădulescu-Motru care i-a înăruit pozitiv drumul vieții și ar fi de ajuns. Mircea Eliade – și nu numai el – a recunoscut ceea ce a reprezentat C. Rădulescu-Motru pentru destinul său intelectual. Alții ca Nae Ionescu n-au avut – din păcate – același comportament. După cum mulți, după 23 august 1944 și-au adus aminte că era printre ei doar în clipa când a murit. Și îi erau atât de mult îndatorati și puteau – dacă ar fi vrut – să-i facă puțin bine. Spiritul obiectivității ne obligă să spunem că cel care a încercat și a reușit, pentru unele perioade de timp, să facă ceva pentru a-l scoate pe C. Rădulescu-Motru din starea de mizerie materială (și repet conștient acest termen) în care se zbatea și din acuta depresiune morală – o consecință a celei dintâi – a fost profesorul C. I. Parhon care îl interna, pentru lungi perioade de timp, la Institutul de Geriatrie, unde a și încetat din viață. De altfel, așa cum ne încredințează confratele Marin Diaconu în cronologia ediției, intitulată **Caracter și destin**, apărută în seria **Magister** a Editurii Casa Radio, tot Constantin Parhon a fost acela care a intervenit hotărât (era președintele Prezidiului Marii Adunări Naționale) ca Rădulescu-Motru să fie eliberat a doua zi după arestarea din ziua de 2 martie 1949. La 81 de ani, câți avea atunci, o detenție nu prea îndelungată i-ar fi fost în mod sigur fatală.

La trei luni doar de la 23 august 1944, ziarul „România liberă”, la o rubrică a cărei citire te înfiora pur și simplu, intitulată „Figuri de trădători” sub semnătura Marin Mihalcea (cine s-o fi ascuns sub acest, evident, pseudonim), îl demasca pe C. Rădulescu-Motru, nu mult după aceea vede cu uimire cum cărțile sale apărute până atunci erau trecute în rândul celor interzise de Ministerul Învățământului. Cine citește **Jurnalul** său, început în ziua de 15 februarie 1943 când împlinea 75 de ani, rămâne impresionat de stările de disperare pe care le-a trăit imediat după 23 august 1944 acest intelectual lovit moral și material din toate părțile încât ajunsese să-i ferească pe colegii săi de Academie care, precum N. Iorga, n-apucaseră să trăiască asemenea zile. Chiar dacă la moarte s-a scris un necrolog călduț în „Scânteia” și un altul în „Contemporanul” semnat de Mihai Ralea în care se accentua faptul că în ultimele zile de viață C. Rădulescu-Motru îi ceruse să spună că a fost „materialist”, patru ani mai târziu, într-o revistă – filosofică! – avea să apară un studiu intitulat „Filosofia reacționară a lui C. Rădulescu-Motru”. Totul trebuia luat de la capăt. Așa se explică de ce atunci, când am înscris în planul Bibliotecii de Filosofie a Culturii Românești a Editurii Eminescu numele lui C. Rădulescu-Motru, au trebuit căutări îndelungate până când am aflat un specialist care să accepte să alcătuiască ediția și studiul introductiv, deși între timp se scriseseră studii despre C. Rădulescu-Motru. Este meritul profesorului Gh. Al. Cazan că nu s-a temut și a alcătuit ediția „Personalismul energetic și alte scrieri”, precedată de un temeinic și amplu studiu introductiv și de bogate note, un masiv volum de 800 de pagini (textul fusese stabilit cu maximă rigoare de Gheorghe Pienescu). Ca director al editurii și coordonator al colecției am putut să constat atunci interesul stărnit de această culegere, care punea în circulație mai multe cărți ale lui C. Rădulescu-Motru și câteva studii și articole neretipărite în volum. O carte scumpă pentru acea vreme (64 de lei) a avut parte de o difuzare echivalentă cu a unui roman.

Era firesc ca după 1990 să apară fie volume tipărite în ediția din 1984 („Cultura română și politicianismul”), fie

„Convingerile politice nu au nevoie, pentru apărarea lor, de explozia tuturor patimilor josnice. Nu se combat adversarii politici făcând spume la gură; și nu se declamă principii cu ochii injectați de sânge și cu scrâșniri din dinți”.

alte care nu fuseseră tipărite (în special „Românismul – catehismul unei noi spiritualități”, „Timp și destin”, „Etnicul neștiințific”). Unele ediții au apărut în condiții de-a dreptul neștiințifice („Nietzsche” la editura ETA). Dar paralel cu această operațiune de restituire a operelor sale filosofice, ceea ce a însemnat o adevărată revelație a fost tipărirea în opt volume de către editura „Floarea Darurilor” (consilier Stancu Ilin) a jurnalului lui C. Rădulescu-Motru pe care el l-a intitulat „Revizuirii și adăugiri” (1943-1949) (coordonatorul ediției Dinu C. Giurescu). Jurnalul lui C. Rădulescu-Motru reprezintă una din cele mai elocvente mărturii despre acești ani de cotitură din viața României, o mărturie care cumulează impresii personale cu cele ale oamenilor, e drept din ce în ce mai puțin, cu care el venea în contact. Nu pentru că el ar fi vrut așa: era un om sociabil, comunicativ și prietenos – ci pentru că mulți se temeau să aibă de-a face cu un reprezentant al „burgheziei reacționare”. Alături de Jurnalele lui Ioan Hudiță, Alice Voinescu, Mihail Sebastian, „Jurnalele” lui C. Rădulescu-Motru reprezintă unul din momentele de vârf ale genului care îmbogățește deopotrivă literatura memorialistică, dar și istoriografia

noastră înțeleasă ca o reconstituire nu numai a evenimentelor, ci și a stărilor de spirit colective, a mentalității grupurilor de oameni sau a indivizilor, adică a tot ce înseamnă viața în adevăratul înțeles al cuvântului. Jurnalul are o anume severitate în sensul că autorul nu cade niciodată în pericolul dezvăluirilor insidioase sau scandaloase, al cancanurilor. Pornind de la realitatea războiului și apoi a ceea ce avea să i se întâmple lui și țării după 23 august 1944, C. Rădulescu-Motru nu privește faptele în sine, ci le înscrie în cadrul social și politic al apariției lor, le explică prin factori diverși dintre care cei aparținând psihologiei sunt preponderenți și caută să revizuiască punctele de vedere din operele lui în sensul dezvoltării și nuanțării lor și, nu o dată, al corectării unor idei devenite caduce în urma observațiilor pe care evoluția sau involuția societății românești, mersul istoriei lumii din acele vremuri tragice le scoteau în evidență.

Dar C. Rădulescu-Motru nu a fost doar filosoful, psihologul, profesorul care în cabinetul său de lucru citea și scria, iar în sala de curs comunica roadele lecturilor și observațiilor sale, ci tipul intelectualului militant, om al cetății care n-a abordat doar tărâmul abstracțiilor, ci și al vieții românești în toate conteniunile ei. Publicistica lui este grea de înțelesuri, nu are scrieri stilistice, figuri de stil scânteietoare, nu cultivă paradoxuri. C. Rădulescu-Motru este ziaristul intelectual care analizează faptele din perspectivă istorică și caută explicații dincolo de fața lor văzută și de aparențe în realitatea imediată. De aceea, stilul

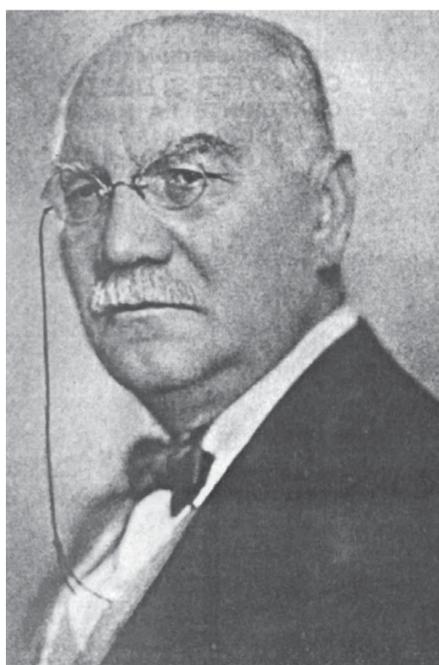
și este pe plac sau care nu vrea să-ți fie pe plac, ci de privirea faptelor de la înălțimea unei filosofii a istoriei trecută prin filtrul gândirii unui psiholog cu o lucidă viziune socială: „Oamenii populari au jucat un mare rol în politica trecutului și acest rol, ei sunt destinați să-l joace și în viitor. Această, din cauză că oamenii populari au rolul să țină locul idealului, când acest ideal lipsește. Când idealul lipsește, prezența idolului cioplit din sufletul social este o iluzie binefăcătoare. Sunt popoare care pot trăi fără ideal, dar nu și fără iluzia idealului. Această iluzie o dă omul popular. Între ideal și cultul popularității se stabilește un raport de lumină și umbră. Întocmai cum ridicarea soarelui la zenit scurtează umbrele pe pământ, tot așa, cu înălțarea idealului în sufletul unui popor, cultul popularității se reduce. Când idealul stă jos, atunci, din imaginația mulțimii răsar, ca din pământ, oameni populari care iau pe umerii lor sarcina de a aduce bogăția și fericirea personală”.

Vorbind despre „filosofia norocului”, C. Rădulescu-Motru spune: „Ignoranța singură nu este îndeajuns pentru a explica formarea credinței în noroc. La ignoranță trebuie să se mai adauge și o atitudine specială a sufletului: atitudinea mistică”. Există, în volumul **Publicistică politică**, un articol din anul 1908, intitulat „Tirania politică”, care ar trebui studiat, nu citit, astăzi, deoarece cred că ar putea da naștere unor meditații. Nu spun unor priviri autocritice, pentru că infatuarea și megalomania au ajuns în viața noastră politică adevărate flageluri. Care ar trebui, după opinia lui C. Rădulescu-Motru, să fie trăsături

C. Rădulescu-Motru

a ilustrat la nivelul cel mai înalt, gândirea românească

Valeriu RÂPEANU

Adept și propagator al spiritului științific, al experimentului ca principiu fundamental al oricărei cercetări menite să ajungă la adevăr, C. Rădulescu-Motru a fost un adversar al misticismului și al închistării naționale.

său este net, categoric, afirmativ, fără ocolișuri și fără metafore.

O culegere din scrierile sale politice a apărut la Editura *Nemira* în anul 1998 îngrijită de Cristian Preda.

Avem în față două volume, cea dintâi intitulată **Publicistică politică**, apărut în anul 2002 în editura Institutului de Științe Politice și Relații Internaționale, și cealaltă la care ne-am referit – **Caracter și destin** – **Conferințe la Radio 1930-1943**, seria **Magister**, Editura Casa Radio. Ambele ediții sunt îngrijite de Marin Diaconu.

După volumele **N. Iorga, Ion Petrovici**, apariția celor șasezeci de conferințe ale lui C. Rădulescu-Motru, câte s-au păstrat fie în Arhiva Societății Române de Radiodifuziune, fie în ziare și reviste unde au fost publicate de autor după ce au fost rostite la postul național, reprezintă un eveniment cultural. Mai întâi pentru că ne restituie una din dimensiunile prezenței lui C. Rădulescu-Motru în cultura noastră, îmbogățind profilul savantului stăruitor preocupat nu numai de problemele teoretice – așa cum spuneam – ci și de ceea ce se întâmpla în vremea sa, în jurul său, în țara sa. Așa cum arată și confratele Marin Diaconu în Studiul introductiv la ediția **Caracter și destin**, studiu care reprezintă o exegeză a sistemului gândirii lui C. Rădulescu-Motru între conferințele ținute de savant la Radio: „predomină cele cu tematică filosofică și cele ca tematică psihologică – de la psihologia generală la psihologia psihotehnică pe atunci în plin avânt la noi, datorită în foarte mare măsură lui Rădulescu-Motru însuși și elevilor din școala lui”. Ca să ne dăm seama de greutatea ideatică a conferințelor ținute de C. Rădulescu-Motru la Radio, și aceasta în primii ani de la înființarea acestei instituții, să citim din prefața sa la volumul „Vocația – factor hotărâtor în cultura popoarelor”, apărut în 1932: „Cartea de față este formată, în mare parte, din conferințele ținute în cursul iernii anului 1930 și 1931, la Radio București, cu scopul de a trezi în conștiința tinerimii și a celor însărcinați cu educația acesteia interesul pentru vocație”. Conferințele sale la radio, ca și articolele, demonstrează o caracteristică a școlii științifice românești afirmată la sfârșitul veacului al XIX-lea și la începutul secolului XX: modernitatea ei în sensul afirmării unei viziuni pluridisciplinare, asupra fenomenelor cercetate, respingând ca și N. Iorga: „rigiditatea specialistului clasic” care „începe să cedeze” în fața celor care studiază „fapte care sunt în zona de întretăiere între științe”. Această viziune globală asupra tuturor fenomenelor vieții conferă actualitatea sesizantă a tot ceea ce se spune C. Rădulescu-Motru despre viața socială, politică și intelectuală românească. Nu simple priviri, nu doar apelul la banala „istoria se repetă”, ci faptul că optica asupra prezentului nu era grevată de perspective electorale, de interesele unor grupări și grupucule, de combinații momentane, de setea de a distruge pe cel ce nu

esențială a omului politic „cu o mentalitate formală la cultura modernă, aceea de om tolerant pentru convingerile altuia și, înainte de toate, este un om respectuos pentru discuțiune. Nu fiindcă din discuțiune iese totdeauna lumină; nu; din discuțiune poate ieși și eroare; dar, fiindcă cu tot acest pericol, nu este altă cale pentru găsirea adevărului decât discuțiunea”. Asistăm acum, la noi, la adevărate discuții pe tărâm politic? Foarte rar. O discuție echilibrată, civilizată între adversarii politici devine imposibilă. Când nu se recurge la invective, la insulte, se preferă gluma groasă și, ca să folosim un termen ce ne repugnă, la o bășcălie prin care se caută câștigarea popularității. N-ar fi bine să meditam la ceea ce spunea, cu aproape o sută de ani în urmă, C. Rădulescu-Motru: „Convingerile politice nu au nevoie, pentru apărarea lor, de explozia tuturor patimilor josnice. Nu se combat adversarii politici făcând spume la gură; și nu se declamă principii cu ochii injectați de sânge și cu scrâșniri din dinți”. Ce-ar fi dacă, înaintea fiecărei dezbateri televizate – să nu uităm că, practic, am intrat în anul electoral – televiziunile noastre ar afișa pe ecranele lor acest paragraf din articolul lui C. Rădulescu-Motru, unul din savanții care au ilustrat, la nivelul cel mai înalt, gândirea românească.

Când rostea conferințele sale la Radio, problema „noii generații” începea să se pună nu numai în plan teoretic, ci și în existența cotidiană a societății românești. Cu conotații nu o dată dramatice și cu consecințe tragice. Conferința „Psihologia noii generații”, difuzată în ziua de 20 martie 1931, este un exemplu de luciditate, de rostire categorică a unor adevăruri valabile, atunci ca și acum. Fără îndoială, faptul că această conferință era rostită la postul public de Radio, nu-i permitea lui C. Rădulescu-Motru să pronunțe nume, să se refere direct la formații sau organizații politice. Dar, observând moravurile vremii, demagogia celor care voiau să-și apropie tânăra generație acordându-i un credit necondiționat (nu spunea Nae Ionescu: „aveți dreptate pentru că sunteți tineri?”) pentru a o anexa și a o folosi ca masă de manevră, C. Rădulescu-Motru afirma: „Înainte de a avea cea mai mică indicație asupra înclinațiilor și, cu atât mai puțin, asupra aptitudinilor generației care se ridică, reprezentantul generației trecute, când este laș, simte nevoia de a se pune bine cu imaginarul prieten de mâine; sau când reprezentantul trecutului este vanitos, caută în acel ce se ridică un tovarăș contra celor care n-au știut să-l aprecieze cum a trebuit. Laudele nemăsurate cu care bătrânii salută pe tineri constituie, de regulă, demagogia senilității, cea mai tristă dintre toate demagogiile”.

Nu o dată, imaginea lui C. Rădulescu-Motru apare umbrită de o atitudine conservatoare (a fost, mulți ani, membru al acestui partid), om închistat în optica secolului al XIX-lea. Polemica lui cu Lucian Blaga, din anii 1943-

1944 (pe care am reconstituit-o în ediția noastră **Mărturisiri**, Editura Minerva, 1990) ca și reacția împotriva ortodoxismului formulată mai ales în volumul „Românismul”, au accentuat – paradoxal – această imagine. Nimic mai fals: adept și propagator al spiritului științific, al experimentului ca principiu fundamental al oricărei cercetări menite să ajungă la adevăr, C. Rădulescu-Motru a fost un adversar al misticismului și al închistării naționale, unul dintre cei ce au dat o replică modernă ortodoxismului curent de esență conservatoare. „Generația de după război, spunea C. Rădulescu-Motru într-o conferință radiofonică din 1931, are un respect mai scăzut față de „ce va zice Apusul”. Ea încearcă o revenire înapoi, la trecut, prin gloriificarea ortodoxismului și prin proclamarea dreptului la autohtonism cultural. Cum însă atât ortodoxismul, cât mai ales autohtonismul prezintă un program de muncă puțin potrivit timpului nostru, generația nouă, prin reprezentanții săi de elită, este silită să se mărginească la simple manifeste de gazetă”. Ca, în finalul acestei conferințe, să pună această întrebare care atestă deschiderea sa spirituală, toleranță, perspectiva largă prin care privea desfășurarea unor fenomene sociale în curs de cristalizare, fără să tragă pripite concluzii partizane, investite cu formule fără drept de apel. Consideră că dacă „timpul va dovedi că încercarea de a-și crea o originalitate din revenirea la ortodoxism și din proclamarea autohtonismului nu este un simplu pretext pentru a fugi de munca serioasă, începută în epoca regelui Carol I, sub influența culturii apusene, ci o sinceră trebuință a sufletului său – atunci generația nouă are meritul de a fi pus o problemă care, odată și odată, trebuia pusă. Chiar dacă ea nu ar da o soluție definitivă, meritul său rămâne deplin. Odată și odată, trebuia să se știe: suntem sau nu în spiritualitatea apuseană? Avem intenția să colaborăm cu Apusul la realizările sale energetice sau să ne înapoiem la spiritualitatea obscurantistă a Orientului?”

Și astăzi în ciuda tuturor sloganurilor legate de Europa, misticismului și obscurantismului sunt prezente sub diferite forme în societatea noastră, fiind utilizate în scopuri de popularitate politică și, mai ales, cu finalități electorale.

Rădulescu-Motru a fost un om al echilibrului și nu al extremelor. Acum suntem atrași de situarea intelectualilor dintre cele două războaie la una din extreme: dreapta sau stânga. Și producem cu voluptate dovezi care să ateste aceste înregimentări. Omitem faptul că o parte a intelectualității noastre, așa spune o bună parte și nu cea mai puțin însemnată, a avut o atitudine democratică, antitotalitară, respingând extremele. C. Rădulescu-Motru era unul dintre acești intelectuali care și-au manifestat consecvent atitudinea democratică, tolerantă, antiextremistă. Conferința „Etnicul în politică”, rostită în seara zilei de 23 martie 1935, este pilduitoare în acest sens. Este unul din cele mai importante texte ale acestui volum și, în același timp, unul din articolele care definesc ideologia democratică românească interbelică. C. Rădulescu-Motru face o comparație între cele trei forme de totalitarism: comunismul rus, rasismul german și fascismul italian, arătând faptul că deși aparent se manifestă sub forme deosebite, esența lor este aceeași: „În bolșevism, fascism sau rasism nu mai este vorba de idealul libertății individuale, idealul cu care se mândrea Europa de altădată. În locul idealului libertății individuale sunt, acum, producția economică dirijată de bolșevism, statul totalitar la fascism și la rasiști (...). În aceste țări, libertatea de discuție a dispărut. Împreună cu libertatea de discuție, și parlamentarismul. Politica, în aceste țări, se conduce nu de aceea pe care îi selectează alegătorii, ci de aceea care intrupează, în chipul și fapta lor, credința în izbăvirea destinului”.

Specificul național numit de C. Rădulescu-Motru **Românism**, așa cum accentuează în aceste conferințe, poate coexista cu ortodoxismul, dar nu trebuie confundat cu el, a avut alte temeuri decât cele ale lui Lucian Blaga. În conferința „**Ideea națională și temeurile ei psihice**”,

„Laudele nemăsurate cu care bătrânii salută pe tineri constituie, de regulă, demagogia senilității, cea mai tristă dintre toate demagogiile”.

Rădulescu-Motru afirmă că „un spațiu mioritic, oricât de adânc încrustat ar fi el în inconștientul poporului nostru, nu este numaimedecât zis să fie caracterul hotărâtor al naționalismului românesc” și mai departe spune: „ca orice structură de natură infraconștientă” (spațiul mioritic) poate să se arate în sufletul multor altor popoare, care trăiesc în tranșumanța păstoroască, de deal și vale. Spațiul mioritic poate explica visele, doinele, jocurile păstorilor români și aceasta încă numai în parte, în nici un caz însă nu poate caracteriza sufletul românesc în întregime, căci aceasta ar fi totuna cu condamnarea poporului românesc la o veșnică tranșumanță. De asemenea, ortodoxismul nu poate servi drept teme unității naționale a vieții românești, întrucât această viață a avut o perioadă și înainte de creștinism”.

Că le acceptăm sau nu, că suntem de acord sau nu cu părerile lui, nu putem face abstracție de ele, nu putem înțelege în adevărată lumină configurația ideologiei românești interbelice, confruntările de idei din acea vreme.

Cu volumul **Caracter și destin**, seria **Magister** a Editurii Casa Radio (coordonator proiect editorial Dragoș Șeuleanu, director Sebastian Sărcă, lector Horia Pop, redactori Maria-Elena Negoescu, Lavinia Ivașcu), se înfățișează ca una dintre cele mai importante în viața editurii românești, propunând un adevărat model de ediții critice, bine întocmite din toate punctele de vedere. Confratele Marin Diaconu care a realizat și precedenta ediție a colecției dedicată oratoriei radiofonice a lui Ion Petrovici, a alcătuit și de data aceasta o ediție exemplară: un studiu introductiv care restituie locul lui C. Rădulescu-Motru în evoluția gândirii românești și definește contribuția conferințelor sale radiofonice la cunoașterea atitudinilor sale în anii dintre cele două războaie. Aparatul critic cuprinzând note, o bogată cronologie, două importante emisiuni radiofonice despre C. Rădulescu-Motru de Tudor Vianu și Mircea Florian, valorizări critice, o bibliografie a emisiunilor radiofonice dedicate lui C. Rădulescu-Motru, un rol însemnat având pe acest tărâm redactorul C. Aslam – întregesc una din cele mai prețioase ediții critice dedicate unui om de cultură român apărută în ultimii ani.

Eminescu a dat glas tăcerilor noastre de veacuri

Prof.univ. Ion Dodu BĂLAN

La 15 Ianuarie 1850 e ziua de naștere a lui Mihai Eminescu. Locul nașterii a fost fixat de unii la Ipotești, de alții la Botoșani, unde cu certitudine a fost botezat creștin ortodox. Sinteză a spiritualității românești din toate timpurile și din toate locurile locuite de români, de la Nistru pân' la Tisa, spațiu emblematic definit de el în antologia *Doina*, Eminescu, poetul național, venea mult mai de mult și mult mai de departe, de pe toate coordonatele de timp și de spațiu ale istoriei noastre naționale, așezată în context universal.

Personalitate genială, proteică, de dimensiuni intelectuale neobișnuite, de la Imnurile vedice la literatura și filosofia greco-romană, până la Kant și Schopenhauer, înăd, precum savantul din *Scrisoarea I*, „universal fără margini în degetul lui mic”, Eminescu se identifica, în conștiința literară, cu însăși ideea de *Poezie!* Cu Poezia care a cuprins toată românitatea și ne-a mărturisit limba așa cum am fost și am vrut să fim: oamenii de omie, demni în suferință, însetați de dreptate și de libertate, conștienți că „vreme trece, vreme vine”, frați cu codrul, cu râul și ramul apărându-ne cu un eroism legendar „sărăcia și nevoile și neamul”. *Scrisoarea III* e o splendidă sinteză a acestui mod de a fi român și a trăi româneste...

Poezia eminesciană, tradusă în peste 100 de limbi și dialecte, a vorbit și vorbește oamenilor de pretutindeni despre viziunea românească asupra lumii, a vieții și a morții, despre vremelnicia omului pe pământ rătăcitor și veșnicia neamului și a naturii, despre raporturile noastre cu divinitatea, cu Timpul și Spațiul, despre felul nostru de a fi, de a gândi, a simți, a urî și a iubi. Eminescu e unul dintre cei mai de seamă cântăreți ai iubirii din lirica universală. El a asigurat limbii române cel mai înalt grad de expresivitate poetică, lăsându-și efigia genialei lui personalități pe cuvintele limbii române, ca împărații romani pe monedele de aur. De la el încoace rostim graiul mioritic altfel, cu sporul de expresivitate îmbunătățit de uriașă lui forță artistică. Păsările călătoare pleacă toamna de la noi târând după ele lungi nostalgii eminesciene: „Vezi rândunelele se duc...”

Creația eminesciană a stărnit atitudini encoamestice, dar și iconodule. Opacitatea,

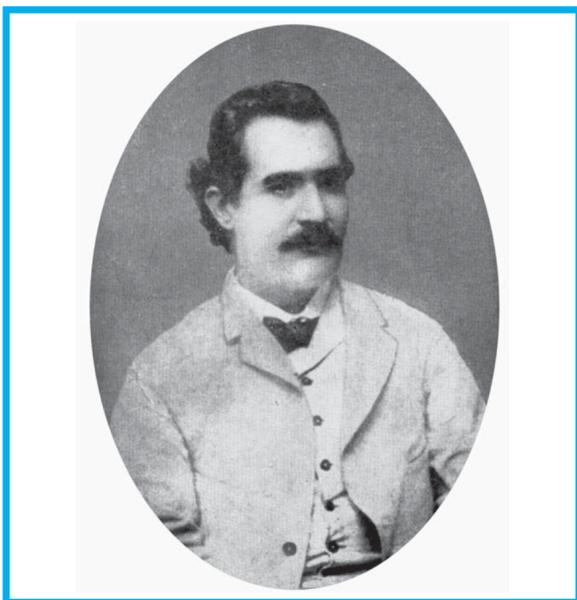
răutatea umană și invidia, incultura, ostilitățile politice l-au urmărit de-a lungul vremii și l-au contestat uneori violent. Macedonski va publica o crudă, nedreaptă, nefericită epigramă, în vara lui 1883, când izbucnește boala lui Eminescu. „Un X... pretins poet – acum/ S-a dus pe cel mai falnic drum/ L-aș plânge dacă-n balamuc/ Destinul său n-ar fi mai bun/ Căci până ieri a fost năuc/ Și nu e azi decât nebun.”

Odioasa epigramă i-a atras de îndată opriul publicului, care-l returna revista *Literatorul*, punându-l într-o situație penibilă. Alt public, mă rog, decât cel de azi care n-a reacționat corespunzător în fața blasfemiei, a urii jalnice, odioase, dezlănțuite de un grup de poeți și nementori lor, un critic rău și răutăcios și un om politic ratat.

Pe aceeași linie a detractorilor lui Eminescu s-a înscris Aron Densușianu în a sa: *Istorie a limbii și literaturii române*, afirmând veninoase nemernicii despre poet. La fel a procedat și cronicarul Grama de la Blaj, care în cartea sa din 1893 îl considera pe Eminescu un non-talent, un imoral și un pericol pentru educația tineretului, comentând ridicol chemarea din versul: „Hai în codru la izvorul care tremură pe prund”, ca o invitație la imoralitate. Zicea Grama „Gândească-se ele mamele de familie ce vrea să facă poetul cu ele, duse-n codru”. Detractorii din vremea noastră au decăzut mult sub atitudinea imbecilă a lui Grama.

Au mai fost și alți vrăjmași ai lui Eminescu, dar au fost mult mai mulți admiratori, iubitori autentici, devotați ai poeziei sale. În primul rând tineretul și marele critic Titu Maiorescu urmat de toată critica serioasă de la noi: C.D.Ghera, Iorga, Ibrăileanu, Chendi, I. Scurtu, D. Caracostea, M. Dragomirescu, Tudor Vianu, G. Călinescu, Ș. Cioculescu, Vl. Streinu, Eugen Simion, Eugen Todoran, Gh. Tohăneanu, G. Gogorescu precum și de unii eminenți exegeți străini: Rosa del Conte – Roma, Guillemou – Paris, Anitha Bossé – India, L.Galdy – Ungaria, Cojvevicov – Moscova, Zhang-zipeng – Beijing.

Dar personalitatea eminesciană i-a inspirat și pe mulți poeți de la Grigore Melidon, militantul pentru Unire la 1859, Veronica Micle, Vlahuță, A.Mirea (Șt.O.Iosif

și D.Anghel), P.Cerna, Vasile Voiculescu, Mihai Codreanu, Tudor Arghezi, M.Beniuc până la George Lesnea, Marin Sorescu, Nicolae Labiș, Nichita Stănescu, Ion Brad, Gh.Tomozoi, Grigore Vieru, Ion Horea, Corneliu Vadim Tudor, Adrian Păunescu și numeroși alții.

O lucrare amplă: *Cantată despre Eminescu*, o poezie gravă care se desfașoară ca un imn lent, solemn, a scris poetul moț V. Copilu-Cheatră, înfățișându-l – în spiritul maestrului său Aron Cotruș – ca pe „un vovod peste cuvinte, coborât dintr-o baladă, *Luceafăr viu între luceferi*”.

În 1939, la 50 de ani de la moartea genialului poet național, un alt mare poet, stins departe de țară, în America, i-a închinat un antologic poem, axat pe ideea vovodă (sesizată și de Lucian Blaga în *Spațiul mioritic*), pe imaginea poetului exponent și spirit tutelar al unui neam.

Sinteză unică, neîntrecută, a elementelor naturii românești, a istoriei naționale lovită de aspre furtuni, a energiilor creatoare, uluitoare, ale neamului românesc, Eminescu intruchipează, din perspectiva cotrușiană, tot ceea ce se poate aduna într-un simbol al unității eterne, mitice a unui neam investit de divinitate – cum credeau și cronicarii – cu o misiune în locul și timpul pe care-l ocupă. Versurile-s sauve ori, cel mai adesea, bolovnoase, culturoase – tipic cotrușiene, strunite în prozodie liberă, care oscilează între structura prozodică a folclorului tradițional și cucerirea celei mai moderne ale literii culte. În ipostaza lui de poet național e fiul acestui pământ, al acestui popor și al acestei istorii: „*tot sufletul*

neamului/ cu adâncul adâncului/ cu freacăntul codrului/ cu mireasma ierburilor, cu fugile cerbilor, cu fiorii piscului, cu legile sângelui/ iată-! viu cum altul nu-i/ imiuit peste măsură/ în lunetea-i făptură/ sub Ceahlăul frunții lui.”

Cotruș îl vede pe Eminescu într-o ipostază vovodă – așa cum s-a văzut, de fapt, el însuși: crai, vovod peste limba română, rege, împărat. Acestui „Dante valah” (spendia metaforă), Aron Cotruș îi spune „Măria Ta”, ca simbol și proroc al neamului. În viziunea lui, genialul poet e și „hamal cu frunte-n cer, hamal de fier” ce a ridicat naprasnic din străfunduri, „drept stingher/ ca pe-o minune nouă, - țara asta”, înălțându-i în soare, peste lume, creasta, „ca nimeni altul”... dar și ca un ctitor, un domn: „peste-a cuvintelor traco-romanică, notaptică gloată/ peste visteria ei în mii, mii de locuri îngropată”. El îl vede ca pe un ales al neamului, ca pe un profet care a dat glas, ca nimeni, niciodată „tăcerilor noastre de veacuri”.

În ciuda neputincioșilor denigratori, Eminescu a rămas „*cea mai strălucită încarnație a demiurgului românesc*”, din hotare în hotare. El a definit și a apărut ca nimeni altul granițele spiritualității noastre; câtă dreptate avea Octavian Goga în cuvântarea de la Sân Nicolaul Mare când, cu prilejul dezvelirii statuii lui Eminescu, spunea: „O graniță se păzește sau cu o corp de armată sau cu statuia unui poet legată de inimile tuturor.”

Frumoasă inițiativă ar avea omul, Fundația, Partidul, Statul care ar iniția azi înălțarea unei statui monumentale, lui Eminescu, să se vadă „de la Nistru pân' la Tisa”.

Limba naturală, logica și argumentarea Dacă, dar nu și deși

Prof.univ.dr. Cornel POPA

Cu toții știm ce semnificație are operatorul „dacă, atunci”. El introduce o propoziție condițională care descrie la nivelul lumii reale un raport de dependență între două clase de evenimente sau conduite umane. „Dacă cutare, atunci cutare” este un operator logic propozițional sau o operație logică de două variabile.

„Cutare dar nu cutare” este negația lui „dacă, atunci”. El este șablonul după care putem produce contra-exemple și contesta o propoziție condițională.

1. Dacă cineva bea un litru de vin, atunci se îmbătă.

Propoziția 1 este o propoziție condițională construită după schema: „Dacă cutare, atunci cutare”

2. Petru a băut un litru de vin și s-a îmbătat.

Conduita lui Petru se încadrează în regulă. Nu este o excepție.

3. Gheorghe a băut un litru de vin și nu s-a îmbătat.

Conduita lui Gheorghe nu se încadrează în regulă. Ea este o excepție. El se dovedește deosebit de rezistent la băutura. Propoziția 3 este un contra exemplu pentru propoziția universală 1.

Contra exemplul poate fi numit și *contra model*.

Un contramodel dărâmă sau înfrânge o regulă. Este o măciucă mică care sparge un car de oale.

Învățarea modului de a produce exemple, modele și contra-exemple este esențială pentru teoria argumentării și pentru comportarea în dezbaterile publice.

Priceperea de a construi un contra model este buturiga mică ce răstoarnă carul mare.

O regulă generală poate fi răpusă sau infirmată de un contra exemplu sau o excepție.

Foarte adesea agentul sau ființa umană produce prin conduita sa excepția.

Cineva poate deveni excepțional, ieși din gloată, în bine sau în rău. Și trebuie să admitem că toți tinerii se vor a fi remarcăți, ieșiți din gloată, cunoscuți și admirați. Anonimatul doare și ucide pe omul orgolios. Spunea: „O graniță se păzește sau cu o corp de armată sau cu statuia unui poet legată de inimile tuturor.”

Frumoasă inițiativă ar avea omul, Fundația, Partidul, Statul care ar iniția azi înălțarea unei statui monumentale, lui Eminescu, să se vadă „de la Nistru pân' la Tisa”.

periculoasă și duce la huliganism și infracțiune. Oricum duce la diminuarea prestigiului persoanei și la distorsionarea caracterului. La obișnuirea cu noroul, la decădere morală.

Dar să revenim la operatorul „deși”

Conjuncția „deși” nu este un operator logic propozițional sau o operație logică de două variabile.

„Deși” este un operator de argumentare care descrie evitarea, printr-o abilitate sau virtute a persoanei, a unei consecințe la care se așteaptă majoritatea celor din jur.

4. *Deși* a băut un litru de vin, Gheorghe nu s-a îmbătat, *deoarece* el este rezistent și nu bea niciodată pe nemăncate.

5. *Deși* a fost meditat, Dan n-a promovat examenul.

Argument cu *funcție de depreciere* a persoanei vizate.

De reținut că argumentele pro sau contra presupun de regulă judecăți de valoare evidente sau ascunse.

6. *Deși* a fost meditat, Dan n-a promovat examenul, *deoarece* are multe lacune în pregătirea sa școlară.

Propoziția 6, ca și propoziția 4, descrie un argument complex cu doi operatori de argumentare. *Deși* în contextul dat anunță un argument cu funcție depreciativă, Dan a fost meditat (și noi ne așteptăm, cu toții, să promoveze, dar el nu a promovat). Acest argument local sau subargument devine teza de argumentat în argumentul principal anunțat de operatorul de argumentare *deoarece*. Temeiul sau premisele acestui argument este alcătuit din entimema „are multe lacune în pregătirea sa școlară”.

Propoziția 6, ca și propoziția 4, descrie un argument complex cu doi operatori de argumentare. *Deși* în contextul dat anunță un argument cu funcție depreciativă, Dan a fost meditat (și noi ne așteptăm, cu toții, să promoveze, dar el nu a promovat). Acest argument local sau subargument devine teza de argumentat în argumentul principal anunțat de operatorul de argumentare *deoarece*. Temeiul sau premisele acestui argument este alcătuit din entimema „are multe lacune în pregătirea sa școlară”. Aceasta este o entimemă sau argument eliptic, prescurtat, căci îi lipsește premisa majoră: „Cei cu multe lacune în pregătirea lor școlară nu reușesc.”

„Deoarece” este aici un operator de argumentare care are ca teză de argumentat încălcarea unei reguli și ca temeii un viciu al agentului de referință, carențele în pregătirea sa școlară anterioară.

Merită să meditam în continuare asupra lui *dacă, atunci, dar nu și asupra rolului lui „deși” și a surorilor sale „cu toate că”, „în ciuda faptului că”*.

Limba are multe unelte logice pe care logicienii încă nu le-au descoperit. Trebuie să le cercetăm atent și să le folosim cu pricepere.

Formarea pentru cariera didactică — domeniu al învățământului și cercetării

Adnotări la o dezbatere organizată de Departamentul pentru Pregătirea Didactică al Universității Spiru Haret

În peisajul activității didactice și științifice, Departamentul pentru Pregătirea Didactică a devenit o realitate dinamică, membrii acestuia efectuând deja investigații științifice, organizând școli-pilot, dezbateri cu privire la metodologiele de învățare, modalitățile de a accede la excelență și la un grad sporit de creativitate, de a întări colaborarea dintre educație și societate, de a se realiza o concurență autentică a forțelor educaționale, pentru a conferi viitorilor diplomați calitatea profesională impusă de noua eră a civilizației, a cunoașterii și informatizării.

Pe asemenea traiectorii se înscrie și dezbaterile științifice organizate de acest departament pe tema **Formarea pentru cariera didactică – domeniul actual al învățământului și cercetării științifice**, desfășurată la Palatul Învățământului, Științei și Culturii al Fundației României de Măine și al Universității Spiru Haret, ea însăși constituindu-se într-un elevat laborator de cunoaștere și discuții interactive.

Reiterând rațiunile pentru care Senatul Universității Spiru Haret a luat decizia de a se înființa un centru specializat pentru instruirea psihopedagogică a studenților, pentru formarea lor didactică, pentru perfecționarea continuă a pregătirii cadrelor didactice, prof. univ. dr. doc. Grigore POSEA, prorector al Universității, a accentuat asupra faptului că hotărârea se înscrie în obiectivele strategice ale acesteia și își propune să contribuie la multiplicarea ofertei sale de programe educaționale necesare împlinirii efortului de cunoaștere și modernizare.

Numărul mare de comunicări, diversitatea instituțiilor, domeniilor pe care le reprezintă autorii lor – Ministerul Educației și Cercetării, Institutul de Științe ale Educației,

Universitatea București, Universitatea Politehnică București, Universitatea Ecologică – cele patru secțiuni care au structurat desfășurarea lucrărilor – Tindeții și orientări noi în formarea inițială și continuă a personalului didactic. Conținut, metodologie și competențe în pregătirea pentru roluri didactice, manageriale și sociale. Cariera didactică între tradiție și modernitate – au constituit aceste premise care au permis fluxul ideilor noi, a experiențelor și soluțiilor validate de practică.

Nevoia reconstrucției sistemului de formare pentru cariera didactică, de reper în procesul revigorării discursului în acest sens a reprezentat leit-motivul lucrărilor sesiunii, regăsindu-se în majoritatea comunicărilor științifice, a dezbaterilor.

Propunându-și să configureze *statutul personalului didactic* în societatea cunoașterii, prof. univ. dr. Ștefan COSTEA, directorul Departamentului pentru Pregătirea Personalului Didactic al Universității Spiru Haret a demonstrat că elementul cognitiv este esențial în definirea activității educatorului, deși poziția și situația acestuia nu pot fi considerate nici astăzi „neproblematic”. O primă sursă de reflexie și de discuție o constituie încă problema dacă și în ce măsură profesorul (educatorul) trebuie să fie un „specialist” sau să reprezinte „universalitatea”?

O a doua dilemă a profesiunii didactice vizează faptul că profesorul ca specialist are, de fapt, o dublă „alocare”: pe de o parte, tineretului, iar pe de altă parte, adulților. În acest context, apare inevitabil pericolul ca profesorul să ajungă în situația de a deveni o „persoană marginală”, care nu aparține pe deplin nici unei generații și care poate fi suspectată de ambele și a pierdut „marca” unei identități sigure.

Poate el să se orienteze ferm pe o singură poziție, alegând *lumea adulților* sau să se situeze pe poziția „adolescentului etern” (care riscă însă să nu fie pe deplin acceptat de nici o generație)? Sau alege soluția de a se situa pe poziția de mediator.

În legătură nemijlocită cu aceste aspecte a fost invocat *ethosul pedagogic*, activitatea profesorului reclamând nu numai calificări științifice, profesionale, de specialitate, ci și pedagogice, reunite în ceea ce se înțelege prin *ethosul instruirii*. Întrucât semnificația *ethosului educației* este proporțională cu creșterea caracterului științific al instruirii, acest se pune pe asigurarea corespondenței complete între acestea, de elaborarea unor teme de cercetare științifică, de practicare a celor două ramuri prin acțiuni și programe adecvate, realizarea profesiogramei profesiei de cadru didactic putând oferi multe răspunsuri la problemele cu care se confruntă sistemul de formare inițială și continuă a personalului didactic.

Ceea ce se întâmplă acum la examenele de admitere este de-a dreptul îngrijorător, indiciile de calitate a pregătirii profesorilor tineri la subiectele de metodică fiind extrem de mic – a apreciat prof. univ. dr. Ioan NEACȘU, director general al Direcției generale de evaluare, prognază, dezvoltare din Ministerul Educației și Cercetării în comunicarea intitulată *Formarea inițială a cadrelor didactice – focalizări pe reconstrucția discursului în didactică*. De altfel, sub raportul calității, tributare sunt încă și departamentele acestea de specialitate, din punctul de vedere al flexibilității programelor și nu numai. În pofida faptului că există o strategie de reconstrucție a sistemului de formare, problema care se pune este

următoarea: când se va trece la aplicarea ei consecventă?

Din aceeași perspectivă, prof. univ. dr. Ioan CERGHIT, reprezentant al Departamentului pentru Pregătirea Personalului Didactic, Universitatea București, susținând comunicarea *Predarea – „nucleul dur” al activității didactice: funcții și competențe*, constată că în manualele această noțiune nu se mai regăsește, în așteptarea abordării ei în termeni moderni, supli, care să-i redea adevăratele înțelesuri și semnificații. Uneori, competențele de specialitate și cele de psihopedagogie nu se întâlnesc într-o simbioză fericită, predarea fiind frustrată de unele din atributele ei – prevederea, capacitatea de adaptare la schimbările survenite, de selectare și îmbogățire a materiei predate.

Dezbaterile au dobândit anumite conotații pragmatice, prin intervenția neașteptată a studentei Cristina BALĂNESCU, anul III, Facultatea de Management Financiar-Contabil care, cu curaj și dezvoltare, a împărțit participanților *Graful distribuției ororilor afectate pregătirii pentru Profesiunea didactică pe semestre* (Schema orară). Formarea pentru cariera didactică este un obiectiv foarte atractiv și ca o alternativă la pregătirea de specialitate fiind îmbrățișat de mulți studenți, deși este disciplină facultativă – a subliniat aceasta. Anul trecut, s-au înscris 125 de studenți, dar au absolvit numai 68. Explicația poate fi următoarea: pregătirea se întinde și în anul IV, când atenția noastră este concentrată cu precădere spre elaborarea lucrării de licență. Graful cred că este edificator. Dacă pregătirea ar începe din anul I, programul anilor terminali n-ar mai fi atât de încărcat, opțiunea studenților și pentru cariera didactică putând deveni mai realistă.

Conectându-se la această problematică controversată, prof. univ. dr. Paula CONSTANTINESCU-STOLERIU a precizat în comunicarea *Profesie și vocație pentru activitățile educaționale adevărat* că în acest domeniu nu există un cadru conceptual, accepțiile învățământului vocațional și profesional având un sens coexistenț. Vocația nu poate fi scotocită doar sora mai mare a aptitudinilor, ea presupunând chemare, pasiune, realizarea creatoare a profesiei, model de devoțiune față de aceasta. De aceea, atributele vocaționale ar trebui să fie incluse în statutul profesiei, urmând să se susțină un

test vocațional. În această optică s-ar putea atrage și studenții cu reale calități pentru cariera didactică, în așa fel încât cei mai buni dintre ei să nu mai rămână în afara învățământului.

Participanții la sesiune au putut urmări, datorită comunicării intitulate *De la didactica generală la didacticele specialității*, susținute cu rigoare științifică de prof. univ. dr. Ioan ȘERDEAN, câmpuri de observație fină, înțelege, dintr-o generoasă sursă interdisciplinară, diverse tendințe ce se circumscriu acestui mediu de formare pentru cariera didactică. Atrăgând atenția că societatea contemporană are nevoie nu de „enciclopediști”, ci de *specialiști culti*, care să poată da răspunsuri pertinente cerințelor de mobilitate și flexibilitate, de adaptare la noile tehnologii și didactici, s-a precizat că nu se poate vorbi despre discipline de studiu mai „formative” decât altele și nici de diferențieri lor sub aspectul domeniilor, corespondențelor și funcțiilor pe care le îndeplinesc.

De aici și *nevoia proiectării demersului didactic în concordanță cu exigențele impuse de noul program național curricular*, planificării calendaristice, Ghidurile metodologice punând accent acum în acest proces pe calitatea informației, sublinia în comunicarea susținută de asist. univ. drd. Laura GORAN. Deși este absolut necesară, proiectarea activității nu asigură prin ea însăși succesul demersului didactic – s-a remarcat în acest sens, acesta depinzând direct de temeinicia și corectitudinea pregătirii prealabile, la fel de necesară și importantă, ca și desfășurarea activității propriu-zise. Iar răspunderea personală pentru asigurarea unui parcurs didactic individualizat reprezintă cheia care deschide calea succesului.

Experiența vizând așezarea formării pentru cariera didactică pe baze moderne a fost evocată de lector univ. drd. Nadia Mirela FLOREA în comunicarea intitulată *Profesorul și mediul virtual*, care a demonstrat valențele virtuale exprimate în metodele de predare-învățare, conturând traiectoria parcursă de la virtualitate la realitate în învățământul asistat de calculator, în învățare, prin Internet, de fapt o incitantă ofertă instructiv-educatională în mediul virtual.

În actualitatea dezbaterilor s-a înscris, cum era firesc, și pregătirea pentru *formarea formatorilor*, demers în care lector univ. dr. Cătălina CRISTEA din cadrul Departamentului pentru Pregătirea Personalului Didactic al Universității Spiru Haret considera că, în general, importul de modele este prea mare, iar

strategia mozaicată va duce inevitabil la rupturi. Există un paradox, și anume, în formarea inițială numărul de ore tinde să sufocă, în vreme ce studenții n-au o reprezentare concretă, clară despre conceptul psihologic al educației. Din acest punct de vedere, ar trebui să se realizeze o departajare între activitățile de specialitate și cele psihopedagogice, în proiectarea programelor, în practica pedagogică incluzându-se și limbi străine, practica de observare, practica de predare.

Am întâlnit profesori de mare ținută academică și cu o bogată experiență pedagogică – remarcă lect. univ. dr. Loredana BĂNICA, prezentând comunicarea cu tema *Tineretea spirituală a profesorului*, care a deschis noi orizonturi dezbaterii. Dar am întâlnit și profesori tineri, care pun relația lor cu elevii sub semnul unidirecționalității profesor-elev – profesorul transmite, elevul primește, – deși sunt conștienți că elevii au șansa unui alt context de dezvoltare și educație.

Reflectând asupra acestor aspecte, pot spune că unul dintre idealurile pe care și le poate asuma un profesor – îndeosebi profesorul în formare – este cel al tineretului spiritual. Aș explica tineretea spirituală nu ca pe un antonim al experienței și al maturității, ci ca o constantă adăugată datelor care prefigurează portretul ideal al dascălului. În registrul acut al actualității s-a impus *sistemul de credite transferabile* la care s-a referit asist. univ. drd. Ramona-Cristina PACHEF de la Departamentul pentru Pregătirea Personalului Didactic, Universitatea Politehnică București. Semnalând existența unei anumite rupturi între formarea inițială și cea continuă, a demonstrat că unicul criteriu de stabilire a concordanțelor și implicațiilor logico-științifice între cele două dimensiuni îl reprezintă sistemul creditelor transferabile, care oferă studenților mai multă mobilitate în organizarea activității pentru cariera didactică, prin raționalizarea temporală a duratelor de studiu și prin restructurările curriculare în raport cu potențialul, așteptările, idealul profesional și vocația sa.

Valoarea punctelor de vedere exprimate, a propunerilor și soluțiilor conturate, intervențiile polemice în cadrul sesiunii au conferit lucrărilor un caracter nu doar riguros științific, ci și unul creator, constructiv, schimb de experiențe realizat fiind un real câștig în vastul și complexul domeniu al formării pentru cariera didactică.

Adela DEAC

Consultație pentru studenți

ROMÂNIA ȘI UNIUNEA EUROPEANĂ

Evoluția economiei de piață în lumina Raportului Comisiei Europene (2003)

În Avizul său din 1997 privind cererea de aderare a României la Uniunea Europeană, Comisia Europeană a concluzionat: „România a făcut progrese considerabile în crearea unei economii de piață.” Aceasta „ar întâmpina dificultăți grave în a face față presiunii concurențiale și forțelor de pe piață în interiorul Uniunii, pe termen mediu.”

În Raportul periodic din 2002, Comisia a constatat că „România a făcut în continuare progrese pentru a deveni o economie de piață, iar perspectivele în acest sens s-au îmbunătățit. Aplicarea susținută și pe deplin a măsurilor prevăzute, alături de realizarea programului de reforme ar trebui să dea României capacitatea de a rezista presiunii concurențiale și forțelor de pe piață în interiorul Uniunii, pe termen mediu.”

În analiza asupra evoluției economice a României de la publicarea Avizului, abordarea Comisiei a avut la bază concluziile Consiliului European de la Copenhaga din iunie 1993, conform cărora aderarea la Uniunea Europeană se face cu respectarea următoarelor condiții din cadrul criteriilor economice:

- existența unei economii de piață funcționale;
- capacitatea de a face față presiunii concurențiale și forțelor pieței din Uniune.

Existența economiei de piață funcționale

Conform evaluării pe baza criteriilor de la Copenhaga, Raportul Comisiei din 5 noiembrie 2003 precizează că existența unei economii de piață funcționale presupune liberalizarea prețurilor și a schimburilor comerciale, precum și instituirea unui sistem juridic care să fie efectiv pus în aplicare, inclusiv în ceea ce privește drepturile de proprietate. Stabilitatea macroeconomică și consensul asupra politicii economice măresc performanțele unei economii de piață. Un sector financiar bine dezvoltat, precum și absența oricăror obstacole semnificative la intrarea pe piață sau la ieșirea de pe piață măresc și mai mult eficiența economiei.

Liberalizarea prețurilor

Majoritatea prețurilor sunt liberalizate, iar tarifele la energie au suferit alte ajustări. În 2002, prețurile la 18 bunuri și servicii au fost reglementate de dispoziții speciale, îndeosebi datorită existenței monopolurilor naturale și legale. Numărul de bunuri și servicii ale căror prețuri sunt controlate și care fac parte din costul bunurilor de consum a rămas neschimbat în comparație cu anul 2002, însă totalul acestora în cadrul indicelui prețului de consum (IPC) a crescut de la 20,4 % la 21,7% în 2002, datorită creșterii ponderii consumului.

Prețurile administrate depind de evoluția indicelui prețului de consum, de rata de schimb în raport cu dolarul american sau de o combinație a acestor doi factori.

Ajustarea tarifelor la energie, care a început la mijlocul anului 2001, a continuat printr-o creștere anuală cu 21,5 % la sfârșitul lui 2002 și cu 14,2% în iulie 2003. În pofida majorărilor efectuate în septembrie 2003, tarifele aplicate pentru gaze și încălzire nu acoperă costurile aferente.

Dificultățile persistente întâmpinate în impunerea unei discipline de plăți unui număr de întreprinderi care nu au fost restructurate duc la apariția unui număr semnificativ de arierate care continuă să împiedice buna funcționare a sistemului de prețuri.

Fluxul comercial

În pofida îmbunătățirilor administrative suplimentare, procedurile referitoare la fluxul comercial sunt încă influențate de procedurile administrative complexe și de continua incapacitate de impunere a disciplinei financiare tuturor întreprinderilor.

Conform Raportului, autoritățile au continuat eforturile de îmbunătățire a dispozițiilor juridice și administrative privind fluxul comercial.

Măsurile includ:

- modificări aduse structurii instituționale a ghișeelor unice, create în 2001, privind înregistrarea și acordarea de autorizații firmelor;
- introducerea unei proceduri de acceptare imediată privind acordarea și reînnoirea majorității autorizațiilor emise de administrația publică;
- amendamentele aduse cadrului legislativ privind falimentul.

Ca urmare a acestor măsuri și a altor factori, cum ar fi procesul de refacere a economiei aflat în desfășurare, au crescut:

- numărul societăților nou înregistrate în Registrul Comerțului, de la 6,0 % în 2001 la 8,2 % în 2002 și la 9,4 %, calculat la nivelul unui an, din rezultatele înregistrate în prima jumătate a anului 2003;
- numărul de cazuri noi de faliment înaintate justiției, precum și rata rezolvării lor și există semnale care indică faptul că durata medie de rezolvare a unui caz s-a redus în urma introducerii unor modificări juridice.

Toate aceste măsuri juridice și administrative constituie pași importanți în direcția corectă, dar, se afirmă în Raport, „facilitarea fluxului comercial necesită o impunere mai coerentă a disciplinei financiare în cadrul tuturor întreprinderilor. În pofida eforturilor făcute în această direcție, tolerarea în continuare a arieratelor la bugetul de stat și la întreprinderile de stat din sectorul energetic și amânarea reorganizării societăților neproductive scoase la privatizare indică faptul că întreprinderile neviabile sunt încă lăsate să supraviețuiască și să submineze disciplina plăților în sectorul de stat și să afecteze condițiile fluxului comercial.”

Cadrul legislativ

Cadrul legislativ privind economia de piață a fost în continuare consolidat, dar funcționarea și aplicarea drepturilor de proprietate vor fi dificile, fără să se înregistreze îmbunătățiri semnificative în privința eficienței sistemului juridic și a administrației publice.

Raportul apreciază că s-au făcut în continuare eforturi de îmbunătățire a mediului investițional, spre exemplu prin reducerea birocrăției, prin înființarea Agenției Române pentru Investiții Străine și prin asigurarea unei mai mari stabilități a Codului fiscal. Deși au fost introduse proceduri mai eficiente, trebuie încă accelerate restituirile de TVA. La nivel mai general, impactul actual al modificărilor juridice și instituționale depinde de succesul eforturilor continue de sporire a eficienței sistemului judiciar și de îmbunătățire a capacității administrative. În timp ce procesul de restituire a terenurilor continuă, se reia, încet, comerțul cu terenuri agricole.

Stabilitatea economică

România a continuat să aplice un pachet de măsuri destinate stabilității economice, dar riscurile sunt încă prezente.

Aprecierile Raportului:

- Progresele macroeconomice realizate în 2002 au fost posibile datorită punerii în aplicare, în cadrul Acordului stand-by încheiat cu FMI, a unui pachet de măsuri monetare și bugetare în vederea atingerii stabilității;

- Politică aplicată veniturilor a jucat un rol, în 2002, în creșterea salariului mediu net datorat în mare parte creșterii productivității, în pofida creșterii salariilor în întreprinderile de stat mai rapid decât fusese prevăzut în buget;

- Prețurile la energie au fost majorate, iar o mai eficientă recuperare a creațiilor a contribuit la moderarea creșterii veniturii real și la reducerea deficitului cvasibugetar din sectorul energetic. Cu toate acestea, totalul datoriilor restante către administrațiile publice și alți debitori a continuat să crească;

- Moneda și creditul au cunoscut o creștere foarte rapidă, chiar dacă aceasta se explică în parte prin faptul că monetizarea și intermedierea financiară au plecat de la un nivel relativ scăzut în România.

Aceste tendințe au continuat și în 2003, când reducerea pierderilor la energie electrică a înregistrat o încetinire și când politica în domeniul veniturilor a cunoscut o anumită relaxare o dată cu creșterea cu 43% a salariului minim, în luna ianuarie. Combinată cu reducerea ratei

contribuțiilor de asigurare socială care a fost efectuată în același timp, această creștere a salariului minim a contribuit la creșterea în medie cu 8,7% în termeni reali a salariului net, pe parcursul primelor 8 luni ale anului 2003.

Fără a evalua impactul acestor măsuri, Raportul apreciază că „politicile salariale și bugetare prudente, în combinație cu o reducere continuă a deficitului cvasibugetar sunt necesare pentru a garanta evoluția spre o mai mare stabilitate macroeconomică”.

Evoluția economică și stadiul de îndeplinire a criteriilor economice de aderare

În sinteză, Raportul Comisiei Europene din 5 noiembrie 2003 face următoarele aprecieri cu privire la evoluția economică a României și stadiul de îndeplinire a criteriilor economice de aderare:

- În pofida unui mediu internațional mai puțin favorabil, creșterea economică este în continuare puternică. Deși s-au înregistrat progrese pentru atingerea unei mai mari stabilități economice, riscurile macroeconomice au crescut în ultimul timp. PIB-ul a continuat să crească într-un ritm susținut pentru al patrulea an consecutiv;

- În pofida puternicei creșteri economice, România a înregistrat doar progrese mici în ceea ce privește convergența reală cu nivelurile veniturii pe cap de locuitor din Uniunea Europeană. Realizarea nivelurilor de venit și productivitate atinse în alte țări din Europa rămâne una din principalele provocări pentru România;

Capacitatea de adaptare la presiunea concurențială și la forțele de piață în cadrul Uniunii Europene

Capacitatea de a îndeplini acest criteriu depinde de existența unei economii de piață și a unui cadru macroeconomic stabil, care să permită agenților economici să ia decizii într-un cadru predictibil. Acest criteriu necesită, de asemenea, se arată în Raport, suficient capital uman și fizic, inclusiv infrastructură. Întreprinderile de stat restructurate și toate întreprinderile trebuie să investească în vederea îmbunătățirii eficienței. În plus, cu cât întreprinderile au mai mult acces la finanțare externă și cu cât reușesc să restructureze și să fie mai inovatoare, cu atât mai mare va fi capacitatea lor de adaptare. Pe ansamblu, cu cât o economie este mai capabilă să își asume obligațiile de membru, cu atât este mai mare nivelul de integrare economică pe care îl realizează cu Uniunea, înainte de aderare. Volumul și gama de produse comercializate cu statele membre ale Uniunii Europene reprezintă doada unei asemenea integrări.

Competitivitatea economiei românești

Creșterea competitivității economiei românești evidențiază beneficiile apropierii de o economie funcțională și digitală. Evoluția către stabilitate macroeconomică, progresul reformelor structurale, creșterea disponibilității creditului și reducerea obstacolelor birocratice

- În sectorul bancar, privatizări importante au avut deja loc, dar diferența dintre ratele de depozit și cele de împrumut indică existența unor costuri ridicate și a unei concurențe reduse, fiind astfel necesare restructurări și consolidări viitoare;

- În sectorul agricol, încă mai este necesară comasarea terenurilor, iar privatizarea fermelor de stat este incompletă, deși reducerea mării de lucru în agricultură a fost recent accelerată;

- În sectorul industrial s-au îmbunătățit perspectivele unor restructurări efective a anumitor întreprinderi cu pierderi constante, ca urmare a disponibilizării puse în practică în prima jumătate a anului 2003, a eforturilor de întărire a disciplinei financiare și a progreselor înregistrate în privatizare. Restructurarea a continuat, dar rămâne incompletă în multe alte sectoare precum siderurgia, transporturile, industria extractivă și în sectorul energiei. În special restructurarea sectorului energiei are un rol cheie, deoarece acest sector este principalul canal prin care se acordă sprijin cvasibugetar întreprinderilor nerentabile. Supraviețuirea acestora slăbește piața, privează sectoarele publice și private de resurse și așa puține și împiedică o restructurare mai rapidă a sectorului energiei. Încă lipsește o strategie clară pentru reforma sistemului de încălzire urbană.

Structura economiei

Reflectând ritmul procesului de tranziție, structura economiei continuă să evolueze. În anul 2002, sectorul serviciilor și cel industrial au avut o cotă ridicată de valoare brută adăugată, de 49,4 %, respectiv, 32,1 % din PIB. Cota de valoare adăugată produsă de sectorul agricol a scăzut cu aproape 2 procente, până la 13 %. Această scădere se explică prin recoltele slabe și prin evoluția structurală din acest sector.

Întreprinderile mici și mijlocii

Punerea în practică a unui mediu mai favorabil pentru IMM-uri depinde de reducerea continuă a birocrăției și de extinderea intermediilor financiare. IMM-urile au un rol important în economie, pe ansamblu, dar în special în sectorul de producție și de desfacere. Totuși, condițiile pentru afaceri rămân dificile, în special datorită implementării inegale a legislației, slabei capacități administrative și accesului dificil la finanțare.

Mediul concurențial

Statul a făcut anumite progrese în ceea ce privește implicarea în sectorul productiv. Statul a continuat să-și reducă influența asupra funcționării întreprinderilor. Autoritățile s-au abținut să introducă noi măsuri financiare și comerciale discriminatorii și au continuat să le reducă pe cele existente. Permanentă ajustare a tarifelor în energie și creșterea ritmului mediu de recuperare a creațiilor majorității întreprinderilor publice de distribuție a energiei au contribuit în egală măsură la îmbunătățirea mediului concurențial. Rolul jucat de privatizare este mai puțin clar, deoarece importante ajutoare de stat au însoțit adesea vânzările mai complexe. S-au înregistrat anumite progrese în stabilirea unui sistem de acordare a ajutoarelor de stat către întreprinderi, compatibil cu *acquis*-ul și autoritățile s-au angajat să alinieze la *acquis* actualul sistem de ajutoare. Totuși, încă nu s-a luat o decizie și nu există nici un inventar credibil al ajutoarelor de stat acordate. De asemenea, în pofida unei liberalizări teoretice, piețele electriceității și ale gazelor încă nu sunt competitive.

Structura comerțului

Structura comerțului românesc nu s-a schimbat semnificativ. Deși vânzările de bunuri cu taxă mică pe valoarea adăugată precum textile, încălțăminte și mobilier au continuat să reprezinte principalele exporturi românești, procentul acestora a scăzut de la 37,4 % în anul 2001 la 36,2% în anul 2002. Procentul exporturilor de mașini și utilaje a continuat să crească de la 19,9 % în anul 2001 la 21,2 % în anul 2002, în mare măsură datorită creșterii vânzărilor de mașini și utilaje electrice. Aceste tendințe au continuat în prima jumătate a anului 2003.

Evaluarea generală a Comisiei Europene cu privire la economia de piață funcțională în România

Potrivit Raportului de țară pe anul 2003 elaborat de Comisia Europeană, „*În momentul în care progresele deosebite înregistrate până acum vor fi continuate în mod susținut, se poate considera că România are o economie de piață funcțională. În plus, se impune punerea în practică energetică și susținută a programului de reformă structurală, pentru ca România să fie capabilă să facă față, în viitorul apropiat, atât presiunii concurențiale, cât și forțelor de piață din interiorul Uniunii Europene.*”

Evaluarea generală este argumentată prin aceea că:

- au fost făcute progrese în ceea ce privește stabilitatea macroeconomică, dat fiind că rata inflației și-a menținut tendința de scădere de la nivelul relativ înalt înregistrat anterior, în pofida efectuării de ajustări ale prețurilor controlate;
- poziția externă a rămas constantă, iar politica fiscală prudentă. Măsurile de îmbunătățire a administrației fiscale sunt treptat puse în aplicare;
- angajamentele de a controla fondul de salarii în sectorul public au fost respectate, pe ansamblu;
- au fost inițiate o serie de măsuri pentru întărirea disciplinei financiare a întreprinderilor, concretizate în special prin relativă accentuare a disponibilității de a deconecta utilizatorii cu restanțe de plată la consumul de energie;
- privatizarea și restructurarea întreprinderilor de stat s-au accelerat. Proprietatea de stat a scăzut în sectorul bancar, care a continuat să își dezvolte rolul de intermediere;
- măsuri administrative de îmbunătățire a mecanismelor de intrare și ieșire de pe piață au fost inițiate, concomitent cu diverse inițiative de îmbunătățire a mediului de afaceri.

Evaluarea generală, prezentată în Raport, are în vedere constatările-aprecieri, potrivit cărora România trebuie:

- să consolideze progresele înregistrate în domeniile menționate și, în același timp, să abordeze cu hotărâre domeniile unde progresele au fost insuficiente;
- să însoțească măsurile recente de întărire a caracterului restrictiv al politicii monetare de politici fiscale și salariale prudente, precum și de reducerea în continuare a deficitului cvasifiscal, în vederea menținerii tendinței de creștere a stabilității macroeconomice;
- să consolideze previziunile fiscale pe termen mediu prin înregistrarea de progrese în domeniul reformei cheltuielilor și prin îmbunătățirea gradului de respectare a obligațiilor fiscale;
- să consolideze disciplina financiară a întreprinderilor, care rămâne una din problemele cheie nerезolvate;
- să concentreze măsurile asupra cauzelor care stau la baza acumulării continue a arieratelor la bugetul de stat și în sectorul energetic;
- să însoțească eforturile de ameliorare a funcționării mecanismelor de piață de o mai mare disponibilitate către închiderea întreprinderilor cu pierderi și către stabilirea unor prețuri pentru gazele naturale care să reflecte corect costurile pe termen scurt și lung;
- să înceapă restructurarea și privatizarea sectoarelor cheie, precum cel energetic, extractiv și de transport.

Raportul apreciază că înfăptuirea acestor măsuri „va contribui substanțial la stabilirea unei economii de piață funcționale și la dezvoltarea capacității României, de a face față presiunilor concurențiale și forțelor de piață din interiorul Uniunii Europene.”

Facultatea de Management Financiar-Contabil

Prof.univ.dr. Mircea BOULESCU

Va rezista România presiunii concurențiale în interiorul Uniunii Europene ?

Răspunsul trebuie găsit înainte de a trece pragul integrării.

– Rata șomajului a crescut în 2002, dar schimbările metodologice de evaluare a acesteia fac dificilă identificarea motivelor acestei creșteri. Adoptarea noului Cod al muncii în martie 2003 a constituit un important pas înainte în termeni de transpunere a *acquis*-ului dar, în același timp, a introdus o anumită rigiditate în funcționarea pieței muncii datorită condițiilor mai restrictive impuse în ceea ce privește contractele pe durată determinată, a procedurilor specifice de conducere individuală care ar putea duce la abuzuri, precum și a unei centralizări a sistemului de negocieri salariale care ar putea împiedica reflectarea diferențelor de productivitate între regiuni și diverse profile în salarii;

- Reducerea treptată a ratei inflației de la nivelul relativ ridicat a continuat în 2003, după depășirea obiectivelor stabilite pentru anul 2002;

- Reducerea ratelor dobânzii, care a venit o dată cu scăderea inflației, a încetat, pe fondul restrângerii politicii monetare pentru a face față presiunilor apărute în domeniul cererii și unei creșteri tot mai mari a creditelor către sectorul privat;

- Politică fiscală a rămas una prudentă, însă durabilitatea sa pe termen mediu nu a fost încă garantată. Chiar și în cazul întreprinderilor controlate, aflate într-un proces de restructurare și privatizare, ARIERATELE din sectorul public consolidat au crescut de la 4% din PIB la sfârșitul anului 2001, la 4,5 % la sfârșitul anului 2002 și au continuat să crească și în cursul primului semestru al anului 2003. Această creștere a avut loc în pofida măsurilor adoptate în vederea consolidării administrației fiscale și a diferitelor operațiuni de reșalonare și de anulare a datoriilor efectuate în cadrul procesului de restructurare și privatizare a întreprinderilor. Întrucât problema disciplinei fiscale a rămas de actualitate, este necesară consolidarea perspectivelor bugetare pe termen mediu;

- Privatizarea a fost accelerată, dar agenda autorităților rămâne nefinalizată, în special în sectorul energetic. Există probleme complexe care determină o încetinire a procesului de privatizare în sectorul energetic, cum ar fi volumul ridicat al arieratelor și pasivelor de mediu ale întreprinderilor, precum și lipsa unor perspective clar stabilite pe termen mediu în ceea ce privește structura tarifelor;

- Pe fondul îmbunătățirii stabilității macroeconomice și al consolidării balanțelor băncilor, sectorul bancar se dezvoltă treptat. Dezvoltarea sectorului financiar nebancaar a continuat, de asemenea, încet;

- Supravegherea sectorului financiar se consolidează în continuare. Creșterea bruscă a creditului în sectorul bancar are loc în raport cu îmbunătățirea cadrului prudențial și de supraveghere. Pe piața de capital, se așteaptă o mai mare transparență de piață ca urmare a obligațiilor societăților listate să prezinte situațiile financiare în conformitate cu Standardele Contabile Internaționale, începând cu luna martie 2003. În sectorul asigurărilor, a mai crescut volumul capitalului minim prevăzut de lege, iar Comisia de Supraveghere a Asigurărilor a emis în continuare acte normative de legislație secundară în vederea definitivării cadrului de reglementare. Cu toate acestea, deși s-a continuat acest proces, „cadrul instituțional al supravegherii financiare și capacitățile administrative a organismelor de punere în aplicare ar trebui îmbunătățite mai mult, în special în privința titlurilor de valoare și a supravegherii asigurărilor.”

care afectează mediul de afaceri au sprijinit creșterea continuă a investițiilor, ceea ce permite o realocare a resurselor către utilizatori mai productivi. Sprijinirea acestor tendințe necesită o evoluție continuă către stabilitate macroeconomică și abordarea celorlalte reforme structurale.

Consolidarea capitalului uman

Deși s-au luat măsuri pozitive, mai sunt multe de făcut în vederea consolidării capitalului uman al țării. Cu un nivel de 3,0 % din PIB în 2002, cheltuielile în domeniul educației au rămas stabile, dar scăzute. Învățământul obligatoriu a fost prelungit cu un an, dar rata abandonului școlar prematur a crescut până la 23,2 % în 2002. Nivelul mediu de educație rămâne scăzut, dar continuă să crească. În 2002, procentul total de studenți înscriși în învățământul post-universitar și terțiar a crescut la 12,8 %, în timp ce în 2001, totalul forței de muncă care absolviseră învățământul terțiar crescuse la 9,4 %. Măsurile active joacă un rol tot mai mare în cadrul politicilor pieței muncii. Cheltuielile pentru cercetare și dezvoltare au scăzut sub 0,4 % din PIB în 2000 și au crescut foarte puțin în 2001.

Reînnoirea și extinderea capitalului fix

Reînnoirea și extinderea capitalului fix al țării evoluează treptat. Capitalul fix brut a crescut de la 20,5 % din PIB în 2001 la 21,1 % în 2002, cu ajutorul unui nivel mai ridicat de investiții private. Nivelul general de formare a capitalului fix brut al administrației publice a crescut de la 2,4 % din PIB în 2001 la 2,5 % în 2002 și, în 2003, va menține o tendință moderat evolutivă. Pondere netă anuală a influxurilor de investiții străine directe a scăzut la 2,4 % din PIB în 2002. Mobilizarea mai multor resurse ale sectorului privat ar putea beneficia de îmbunătățiri continue din mediul de afaceri, de o întărire continuă a rolului intermediar al sectorului financiar și de progrese suplimentare în procesul de privatizare și restructurare. Acest lucru este adevărat, se afirmă în Raport, în special în sectorul energetic, unde tarifele trebuie ajustate în continuare pentru a permite întreprinderilor să își acopere costurile pe termen lung.

Calitatea infrastructurii

Calitatea infrastructurii este scăzută, dar se îmbunătățește treptat. Conform Raportului: rețelele energetice și de irigații se află într-o stare deplorabilă; modernizarea rețelei urbane de termoficare este blocată de mai mulți factori, printre care nivelul redus de contorizare; lungimea autostrăzilor și a căilor ferate a rămas aceeași; rețeaua de telefonie fixă înaintează, având o rată de digitalizare care a ajuns la 72,6 % în 2002; numărul de abonați la cei patru operatori GSM este în creștere, ajungând la o pondere de 22,8 % din populație în 2002.

Restructurarea

Deși restructurarea a continuat și pare să fie într-un stadiu avansat în anumite sectoare, încă mai sunt necesare progrese:

- Exporturile susținute din anumite sectoare de producție, precum textilele, producția de mobilier și industria producătoare de mașini electrice reflectă dezvoltarea activităților private;

La tvRM, tehnica ultraperformantă și competența operatorilor asigură calitatea semnalului tv., a imaginii. Programul emisiunilor demonstrează clar valoarea informativă și educativă a acestora, structura complexă, pe deplin concordantă cu profilul Televiziunii România de Mâine ca post național, universitar și cultural.

Filme la tvRM

Joi, 22 ianuarie 2004, ora 19.00

MISTERELE PIRAMIDELOR (partea I + II)

Franța, 1994
Realizator: Jaques Keradjan

Cele două părți ale acestui film sunt dedicate istoriei Egiptului antic. Povestea acestei mari perioade din trecutul unui areal arheologic fabulos este scoasă la iveală de către cei mai importanți arheologi, arhitecți și egiptologi (francezi, germani și egipteni) care au condus șantierul arheologic din Giza și Saqqara – cele mai mari necropole Egiptene.

Sâmbătă, 24 ianuarie 2004, ora 21.00

HOREA

România

Producție a Studiourilor cinematografice București. Regia: Mircea Mureșan. Scenariul: Titus Popovici. Din distribuție: Ovidiu Iuliu Moldovan, Șerban Ionescu, Radu Beligan, Mircea Albulescu, Ion Besoiu, Alexandru Repan, Mircea Diaconu.

Unul dintre cele mai interesante filme, care face parte din ciclul consacrat de cineastă români momentelor și personalităților proeminente ale istoriei naționale. Scriitura exactă a lui Titus Popovici, viziunea regizorală inspirată a lui Mircea Mureșan și forța interpretativă de excepție a lui Ovidiu Iuliu Moldovan ne-au oferit un personaj memorabil într-un film în care întreaga distribuție realizează performanțe actoricești.

Programul

Televiziunii România de Mâine (tvRM)

LUNI

19 ianuarie 2004

- 6:00 **Matinal** (informații utile, sfatul medicului, gimnastică, revista presei, interviuri, muzică). Realizator: Mugur Popovici
- 9:50 **Știri tvRM**
- 10:00 Drept civil (13). **Identificarea persoanei juridice**. Autor: prof.univ.dr. Corneliu Turianu
- 10:40 Drept civil (2/1). **Sinteze**. Autor: lector univ.dr Mariana Rudăreanu
- 11:10 Drept civil (2/2). **Sinteze**. Autor: lector univ.dr Mariana Rudăreanu
- 11:40 Drept penal (1). **Termenii infracțiunii**. Autor: conf.univ.dr. Ion Griga
- 12:50 Drept roman (11). **Persoanele (IV)**. Autor: conf.univ.dr. Ștefan Cociș
- 13:15 Teoria generală a dreptului (1). **Dreptul și statul**. Autor: Costică Voicu
- 14:00 **Știri tvRM**
- 14:10 Drept civil (8). **Contractul de locațiune**. Autor: prof.univ.dr. Corneliu Turianu
- 15:25 Drept diplomatic și consular (1). **Drept consular**. Autor: lector univ.dr. Aurel Bonciog
- 16:00 Preluare **Deutsche Welle. Jurnal european**
- 16:30 **Not yet but soon** (limba engleză pentru începători). Realizator: Doru Enache
- 17:00 **Marea Britanie (IV)** (film documentar)
- 17:30 **Muzică populară. Cântă Vasilica Dinu și Mitrifă Crețu**. Realizator: Theodora Popescu
- 18:00 **Știri tvRM**
- 18:05 **Curier juridic: Abandon de familie**. Realizator: prof.univ.dr. Corneliu Turianu
- 18:30 **Actualități**
- 19:00 **Ora melomanului. Întâlnire cu opera**. Emisiune de Dumitru Cucu
- 20:00 **Dincolo de arenă. Jocurile olimpice 2004**. Emisiune în direct, de Mugur Popovici
- 21:00 **Academica: Cultură fără tranziție. Gheorghe Brătianu**. Realizator: Valeriu Răpeanu
- 22:00 **Presa pe diagonală**. Emisiune în direct, realizată de Cătălina Enache
- 22:30 **Show-ul de noapte**. Emisiune de George Nicolau
- 23:50 **24 de ore**
- 00:20 Drept civil (2/1). **Sinteze**. Autor: lector univ.dr Mariana Rudăreanu (r)
- 00:50 Drept civil (2/2). **Sinteze**. Autor: lector univ.dr Mariana Rudăreanu (r)
- 01:35 Drept roman (11). **Persoanele (IV)**. Autor: conf.univ.dr. Ștefan Cociș (r)
- 02:05 Teoria generală a dreptului (1). **Dreptul și statul**. Autor: Costică Voicu (r)
- 02:30 **Show-ul de noapte**. Emisiune de George Nicolau (r)
- 05:00 Drept diplomatic și consular (1). **Drept consular**. Autor: lector univ.dr. Aurel Bonciog (r)
- 05:30 Geografie economică mondială (1). **Harta politică a lumii**. Autor: prof.univ.dr. Nicu Aur (r)

MARTI

20 ianuarie 2004

- 6:00 **Matinal** (informații utile, sfatul medicului, gimnastică, revista presei, interviuri, muzică). Realizator: Mugur Popovici
- 9:50 **Știri tvRM**
- 10:00 Bazele contabilității (15). **Contabilitatea terților**. Autor: lector univ.dr. Marilena Dobrin
- 10:35 Bazele informaticii (1). **Sistemul informațional, gestionarea resurselor**. Autor: conf.univ.dr. Daniel Mares
- 11:10 Geografia economiei mondiale (1/2). **Harta politică a lumii**. Autor: prof.univ.dr. Nicu Aur
- 11:45 Geografia economiei mondiale (1/3). **Harta politică a lumii**. Autor: prof.univ.dr. Nicu Aur
- 12:10 Economie politică (17). **Fluctuațiile activității economice**. Autor: prof.univ.dr. Constantin Mecu
- 13:00 Istoria economică a României (8). **Bilanțul transformărilor economice-sociale în România până în 1914**. Autor: conf.univ.dr. Eugen Ghiorgă
- 13:35 Economia internațională ca știință economică (4). **Populația mondială și problemele dezvoltării economice**. Autor: asistent univ.dr. Gabriela Ungureanu
- 14:00 **Știri tvRM**
- 14:10 Bazele informaticii (7). **Platforma Windows**. Autor: lector univ.dr. Silviu Bărză
- 14:40 Birotică (8). **Formatarea tabelelor: efect de calcul în tabel**. Autor: asistent univ.dr. Mihai Gabriel
- 15:15 Sociologie economică (6). **Determinarea socio-economică a comunicării**. Autor: prof.univ.dr. Emilian Dobrescu
- 16:00 Preluare **Deutsche Welle. Arte fără frontiere** – informații și evenimente culturale
- 16:30 **Repere românești**. Emisiune de Silvia Frimu (r)
- 17:00 **Farmecul Provinciilor Yunan**. (film documentar)
- 17:30 **Videoteea muzicii populare**. Realizator: Dumitru Cucu
- 18:00 **Știri tvRM**
- 18:05 **Curier juridic: Imobil în stare de indiviziune**. Realizator: prof.univ.dr. Corneliu Turianu
- 18:30 **Actualități**
- 19:00 **Calea Victoriei** (film documentar)
- 20:00 **Fairplay. Marile cluburi la început de an**. Talk-show pe probleme de actualitate ale sportului. Realizator: Mugur Popovici
- 21:00 **Academica: Invățământ. Universitatea Antreprenorială**. Realizator: prof.univ.dr. Nicolae Radu și Ilie Ciurescu
- 22:00 **Presa pe diagonală**. Emisiune în direct, realizată de Cătălina Enache
- 22:30 **Show-ul de noapte**. Emisiune de George Nicolau
- 23:50 **24 de ore**
- 00:20 Bazele contabilității (15). **Contabilitatea terților**. Autor: lector univ.dr. Marilena Dobrin (r)
- 00:55 Bazele informaticii (1). **Sistemul informațional, gestionarea resurselor**. Autor: conf.univ.dr. Daniel Mares (r)

- 01:35 Economie politică (17). **Fluctuațiile activității economice**. Autor: prof.univ.dr. Constantin Mecu (r)
- 02:30 **Show-ul de noapte**. Emisiune de George Nicolau (r)
- 05:00 Istoria economică a României (8). **Bilanțul transformărilor economice-sociale în România până în 1914**. Autor: conf.univ.dr. Eugen Ghiorgă (r)
- 05:30 Economia internațională ca știință economică (4). **Populația mondială și problemele dezvoltării economice**. Autor: asistent univ.dr. Gabriela Ungureanu (r)

MIERCURI

21 ianuarie 2004

- 6:00 **Matinal** (informații utile, sfatul medicului, gimnastică, revista presei, interviuri, muzică). Realizator: Mugur Popovici
- 9:50 **Știri tvRM**
- 10:00 Psihologie socială (6). **Evaluarea cursului de psihologie socială**. Autor: prof.univ.dr. Nicolae Radu
- 10:30 Logică generală (4). **Substituția în logica predicatelor**. Autor: lector univ. Gabriel Iliescu
- 11:05 Teoria comunicării (3/1). **Funcțiile comunicării**. Autor: conf.univ.dr. Sultana Craia
- 11:50 Conceperea și elaborarea ziarului (2). **Program și politică editorială**. Autor: lector univ. Mihai Cernat
- 12:45 Publicistică radio (2). **Principalele etape în apariția și dezvoltarea radioului**. Autor: lector univ.dr. Sofia Georgescu
- 13:00 Introducere în publicistică radio (1). **Declinul radio și al publicisticii radio?** Autor: lector univ.dr. Sofia Georgescu
- 13:10 Genuri ziaristice (2). **Lección introductivă**. Autor: lector univ. Marin Stoian
- 14:00 **Știri tvRM**
- 14:10 Fundamentele psihologiei (3). **Introducere**. Autor: prof.univ.dr. Mihai Golu
- 14:40 Informatică pentru sociologie (8). **Prelucrarea datelor**. Autor: conf.univ.dr. Constantin Dochițoiu
- 15:15 Psihologie experimentală (9). **Demonstrații experimentale în laboratorul de psihologie**. Autor: conf.univ.dr. Nicolae Lungu
- 16:00 Preluare **Deutsche Welle. Măine este astăzi** – magazin științific
- 16:30 **Lumea de mâine. Petrol vs. hidrogen**. Invitat: Dan Mihu. Realizator: Alexandru Mironov
- 17:30 **Vorbiri, scrieri românești!** Emisiune de Valeriu Marinescu
- 18:00 **Știri tvRM**
- 18:05 **Curier juridic**. Realizator: prof.univ.dr. Corneliu Turianu
- 18:30 **Actualități**
- 19:00 **Ani de liceu. Cu...și despre elevii Colegiului „Mihai Eminescu”**. Realizator: Alina Motoc și Mugur Popovici
- 20:00 **Repere românești**. Emisiune de Silvia Frimu
- 20:30 **Gala muzicii culte**. Emisiune de Mihai Dărie
- 21:00 **Academica: România în lume**. Emisiune în direct de Nicolae Mardari
- 22:00 **Presa pe diagonală**. Emisiune în direct, realizată de Cătălina Enache
- 22:30 **Show-ul de noapte**. Emisiune de George Nicolau
- 23:50 **24 de ore**
- 00:20 Psihologie socială (6). **Evaluarea cursului de psihologie socială**. Autor: prof.univ.dr. Nicolae Radu (r)
- 00:50 Logică generală (4). **Substituția în logica predicatelor**. Autor: lector univ. Gabriel Iliescu (r)
- 01:20 Fundamentele psihologiei (3). **Introducere**. Autor: prof.univ.dr. Mihai Golu (r)
- 01:50 Informatică pentru sociologie (8). **Prelucrarea datelor**. Autor: conf.univ.dr. Constantin Dochițoiu (r)
- 02:30 **Show-ul de noapte**. Emisiune de George Nicolau (r)
- 05:00 Conceperea și elaborarea ziarului (2). **Program și politică editorială**. Autor: lector univ. Mihai Cernat (r)

JOI

22 ianuarie 2004

- 6:00 **Matinal** (informații utile, sfatul medicului, gimnastică, revista presei, interviuri, muzică). Realizator: Mugur Popovici
- 9:50 **Știri tvRM**
- 10:00 Istoria literaturii române (8). **Două teme în opera marilor clasici**. Autor: lector univ.dr. Luiza Marinescu
- 10:40 Teoria literaturii (8). **Curenți literare**. Autor: lector univ.dr. Valeriu Marinescu
- 11:05 Limba latină (15). **Alte moduri și timpuri**. Autor: conf.univ.dr. Liviu Franga
- 11:40 Limba română (11). **Fonetica**. Autor: prof.univ.dr. Ion Toma
- 12:40 Limba spaniolă (curs practic) (3). **Sintaxa limbii spaniole**. Autor: conf.univ.dr. Ileana Scipione
- 13:10 Literatura română (3/1). **Cultura română în context european**. Autor: prof.univ.dr. Ion Dodu Bălan
- 14:00 **Știri tvRM**
- 14:10 Istoria literaturii române (2). **Introducere**. Autor: lector univ.dr. Luiza Marinescu
- 14:45 Etnografie și folclor (2). **Noțiuni introductive**. Autor: prof.univ.dr. Nicolae Constantin
- 15:10 Istorie și civilizație franceză (4). **Secolul XVII – Clasicismul**. Autor: lector univ.dr. Liana Repețeanu
- 16:00 Preluare **Deutsche Welle. Măine este astăzi** – magazin științific
- 16:30 **Economia pentru toți. Etica în afaceri**. Realizator: Victor Axenciuc
- 17:30 **Întâlnire cu folclorul. Vechi melodii populare cu Maria Dragomiroiu, Maria Șalaru, Costel Istrate, Marius Măgureanu, Iulian Mutu**. Emisiune de Theodora Popescu
- 18:00 **Știri tvRM**
- 18:05 **Curier juridic**. Realizator: prof.univ.dr. Corneliu Turianu
- 18:30 **Actualități**
- 19:00 **Film documentar cinematografic. Misterele piramidelor (I)** (Franța)
- 20:00 **Versailles** (film documentar)

- 21:00 **Academica. Anul 2004 în economie**. Realizator: conf.univ.dr. Eugen Ghiorgă
- 22:00 **Presa pe diagonală**. Emisiune în direct, realizată de Cătălina Enache
- 22:30 **Show-ul de noapte**. Emisiune de George Nicolau
- 23:50 **24 de ore**
- 00:20 Istoria literaturii române (8). **Două teme în opera marilor clasici**. Autor: lector univ.dr. Luiza Marinescu (r)
- 00:55 Teoria literaturii (8). **Curenți literare**. Autor: lector univ.dr. Valeriu Marinescu (r)
- 01:20 Limba latină (15). **Alte moduri și timpuri**. Autor: conf.univ.dr. Liviu Franga (r)
- 01:50 Limba spaniolă (curs practic) (3). **Sintaxa limbii spaniole**. Autor: conf.univ.dr. Ileana Scipione (r)
- 02:30 **Show-ul de noapte**. Emisiune de George Nicolau (r)
- 05:00 Istoria literaturii române (2). **Introducere**. Autor: lector univ.dr. Luiza Marinescu (r)
- 05:30 Etnografie și folclor (2). **Noțiuni introductive**. Autor: prof.univ.dr. Nicolae Constantin (r)

VINERI

23 ianuarie 2004

- 6:00 **Matinal** (informații utile, sfatul medicului, gimnastică, revista presei, interviuri, muzică). Realizator: Mugur Popovici
- 9:50 **Știri tvRM**
- 10:00 Cultură și civilizație europeană (5). **Civilizația Occidentului**. Autor: prof.univ.dr. Răzvan Theodorescu
- 10:40 Introducere în știința politicii (5/2). **Cultura politică**. Autor: prof.univ.dr. Mihai Ozunu
- 11:05 Introducere în politici economice și comerț internațional (4). **Relații comerciale externe ale statelor**. Autor: asistent univ.dr. Mădălina Spănu
- 11:30 Psihologia educației (13). **Succesul și insuccesul școlar**. Autor: lector univ.dr. Gabriela Cătălina Cristea
- 12:00 Introducere în marketing (5). **Politica de preț**. Autor: asistent univ.dr. Ioana Andriesei
- 12:55 Geologie (1). **Silicați**. Autor: prof.univ.dr. Marin Seclăman
- 13:30 Hidrologie (1). **Introducere**. Autor: prof.univ.dr. Ion Zăvoianu
- 14:00 **Știri tvRM**
- 14:10 Algebră (2). **Legi de compoziție**. Autor: asistent univ.dr. Lorena Tuftan
- 14:40 Istoria medie a românilor (5). **România în secolele X - XIII**. Autor: conf.univ.dr. Mihail Andreescu
- 15:10 Preistorie și arheologie (5). **Mezolitice**. Autor: conf.univ.dr. Mioara Turcu
- 15:30 Istoria antică a românilor (1). **Epoca nouă a pietrei sau neoliticul**. Autor: lector univ.dr. Vasile Dupoi
- 16:00 Preluare **Deutsche Welle. Arte fără frontiere** – magazin cultural
- 16:30 **Forum IT. Viața în rețea!** Emisiune în direct de Cătălin Grosu
- 17:30 **Întâlnire cu folclorul. Soliști: Ioana Anton, Livia Sorlea, Ileana Bumber, Nina Sibiceanu, Nicușor Spănu, Stelian Apostol (acordeon)**. Emisiune de Theodora Popescu
- 18:00 **Știri tvRM**
- 18:05 **Preț pentru sănătatea ta. La sfat cu medicul**. Emisiune de Gavrilă Inoan
- 18:30 **Actualități**
- 19:00 **Dialog juridic**. Emisiune de Corneliu Turianu
- 20:00 **Viața de student în campusul Universității Spiru Haret. Debut în sesiunea de iarnă „Facultatea de Educație Fizică și Sport”**. Emisiune de Alina Motoc și Mugur Popovici
- 21:00 **Academica. Poluarea și protecția mediului**. Emisiune de Constantin Pintilie
- 22:00 **Presa pe diagonală**. Emisiune în direct, realizată de Cătălina Enache
- 22:30 **Știri tvRM**
- 22:30 **Știri tvRM**
- 23:30 **Femeia pastor** (film documentar)
- 24 de ore
- 00:20 Cultură și civilizație europeană (5). **Civilizația Occidentului**. Autor: prof.univ.dr. Răzvan Theodorescu (r)
- 00:55 Introducere în știința politicii (5/2). **Cultura politică**. Autor: prof.univ.dr. Mihai Ozunu (r)
- 01:35 Introducere în politici economice și comerț internațional (4). **Relații comerciale externe ale statelor**. Autor: asistent univ.dr. Mădălina Spănu (r)
- 02:00 Psihologia educației (13). **Succesul și insuccesul școlar**. Autor: lector univ.dr. Gabriela Cătălina Cristea (r)
- 02:30 **Program muzical nocturn**

- 05:00 Algebră (2). **Legi de compoziție**. Autor: asistent univ.dr. Lorena Tuftan (r)
- 05:30 Istoria antică a românilor (1). **Epoca nouă a pietrei sau neoliticul**. Autor: lector univ.dr. Vasile Dupoi (r)

SÂMBĂȚĂ

24 ianuarie 2004

- 6:00 **Matinal** (informații utile, sfatul medicului, gimnastică, revista presei, interviuri, muzică). Realizator: Mugur Popovici
- 10:00 **Vorbiri, scrieri românești!** Emisiune de Valeriu Marinescu (r)
- 10:30 **De pe plaiuri românești. Muzică populară cu Laura Lavric, Mioara Velicu, Sava Negrean Brudășcu, Tița Ștefan, Victoria Lăcătușu, Cristina Boian, Niculina Stoican, Gheorghe Roșoga, Radu Ciordăș, Ioan Berci**. Realizator: Theodora Popescu
- 11:00 **Școala de sâmbătă „referate.ro”**. Emisiune de Cătălin Grosu
- 12:00 **Agricultura, încotro? Reconstrucția ecologică a terenurilor degradate**. Emisiune în direct de prof.univ.dr. Constantin Pintilie
- 13:00 **Lumea de mâine. Petrol vs. hidrogen**. Realizator: Alexandru Mironov (r)
- 14:00 **Cinepanorama**. Emisiune de Eugen Atanasiu
- 15:00 **Societate și cultură. Invitat: Dan Hăulică**. Realizator: Valeriu Răpeanu
- 16:00 **Caleidoscop**. Emisiune de Ion Bucher
- 17:00 **Trăiește-ți arta!** Teatru **Masca**. Cultură pentru toți. Emisiune de Marina Roman – Boiangiu
- 18:00 **Știri tvRM**
- 18:05 **Preț pentru sănătatea ta. La sfat cu medicul**. Emisiune de Gavrilă Inoan
- 18:30 **Actualități**
- 19:00 **O melodie pentru fiecare. Mozaic muzical**. Emisiune de Dumitru Cucu
- 19:30 **Anii romantismului** (film documentar)
- 20:00 **Gala muzicii culte**. Emisiune de Mihai Dărie
- 21:00 **Film artistic românesc. Horea** – prefață cu Mircea Mureșan (în dialog cu Ion Bucher)
- 23:00 **Autostar**. Emisiune de Gavrilă Inoan
- 23:30 **Săptămâna externă**
- 00:00 **Muzică populară. Vasilica Dinu, Maria Loga, Mariana Ionescu, Marius Măgureanu, Petrică Stoian Mătu, Vasile Ciobanu**. Emisiune de Theodora Popescu
- 00:30 **Cursuri universitare**
- 02:20 **Program muzical nocturn**
- 05:00 **Cursuri universitare**

DUMINICĂ

25 ianuarie 2004

- 6:00 **Matinal** (informații utile, sfatul medicului, gimnastică, revista presei, interviuri, muzică). Realizator: Mugur Popovici
- 9:00 **Credință și viață**. Emisiune de Sorin Bejan
- 10:00 **Plata copilor**. Emisiune de Ștefan Iordache și Mihaela Matei
- 11:00 **SOS glandele endocrine**. Realizator: prof.univ.dr. Ioan Pop de Popa
- 12:00 **Agricultura, încotro? Reconstrucția ecologică a terenurilor degradate**. Emisiune de prof.univ.dr. Constantin Pintilie (r)
- 13:00 **Week-end magazin**
- 16:00 **Club folk**. Emisiune de Mircea Bodolan
- 17:00 **Club internațional**. Emisiune de Ioana Nitobe
- 18:00 **Știri tvRM**
- 18:05 **Cafeneaua literară artistică**. În dialog scriitorii: Nicolae Dan Frunteț și Corneliu Leu. Emisiune de Vlad Leu
- 18:30 **Actualități**
- 19:00 **Teleenciclopedia valorilor românești. Filme documentare: •Constantin Brâncoveanu; •H. Catargi; •Pe Copou, la Sadoveanu**. Realizator: Ion Bucher
- 20:00 **Cântecul și casa lui. Recital Mița și Dumitru Ridescu**. Emisiune de Ionela Prodan
- 21:00 **Film serial: Arsene Lupin**, ep. 9 – Himera califului (Franța)
- 22:00 **Program muzical**. Realizator: Dumitru Cucu
- 22:30 **Forum IT. Viața în rețea!** Emisiune realizată de Cătălin Grosu (r)
- 23:30 **Săptămâna internă**
- 00:00 **Giuvăeruri ale muzicii populare. Soliști: Anișoara Vlaicu, Maria Costin Murgoci, Elena Pădure, Maria Lobonț, Maria Ghinea, Ionela Morușan, Mitrifă Crețu, Nicolae Mihai Gruiă**. Realizator Theodora Popescu
- 00:30 **Cursuri universitare**
- 02:20 **Program muzical nocturn**
- 05:00 **Cursuri universitare**

Opinia națională

Telefoane:
410.39.11 și
410.39.13,
interioare:
116, 122, 105
Fax:
411.33.84

REVISTA OPINIA NAȚIONALĂ ESTE EDITATĂ DE FUNDAȚIA ROMÂNIA DE MÂINE.

Instituție social - umanistă de cultură, știință și învățământ
Revista se poate procura prin abonament de la toate oficiile poștale din țară. În Catalogul RODIPET, revista se regăsește la poziția 2.256.
Solicitări de abonamente se pot adresa redacției, cu plata prin mandat poștal sau dispoziție de plată pe adresa: *Opinia națională*, Splaiul Independenței nr. 313, Sectorul 6, București, Cont 2511.1-23.1/rol - B.C.R. – Sucursala Unirea.

ISSN 1221-4019

Machetarea computerizată și tiparul executate de
LABORATORUL DE TEHNOREDACTARE ȘI TIPOGRAFIA
FUNDAȚIEI ROMÂNIA DE MÂINE

Publicația OPINIA NAȚIONALĂ este înregistrată la Oficiul de Stat pentru Invenții și Mărci la nr. 24.000/7.090.672 din 3 septembrie 1997.

Puncte de vedere • Puncte de vedere • Puncte de vedere

O nouă abordare a problemelor cercetării științifice

Prof.univ.dr. Petru LISIEVICI,
secretar științific al Senatului Universității Spiru Haret

Anul 2003 a constituit un an de profunde schimbări în plan conceptual și acțional, cu premise favorabile drumului spre performanță.

La nivel conceptual, prima schimbare majoră cu implicații asupra calității activității de cercetare din anul 2004 vizează adoptarea definițiilor utilizate curent la nivel național și internațional în acest domeniu și a componentelor semnificative ale acesteia: cercetarea și dezvoltarea experimentală, educarea și formarea științifică și tehnologică, serviciile științifice și tehnologice.

Potrivit exigențelor colectării de date statistice de către Comunitatea Europeană și alte organizații internaționale și naționale, inclusiv din România, la nivelul Universității Spiru Haret, cercetarea și dezvoltarea experimentală sunt definite ca o „activitate de creație întreprinsă de o manieră sistematică, pentru a spori stocul de cunoaștere (inclusiv cunoașterea omului, culturii și societății), ca și utilizarea acestui stoc de cunoaștere în noi aplicații”.

Din această perspectivă *activitățile componente semnificative ale cercetării și dezvoltării experimentale sunt structurate* astfel: 1) *Cercetarea fundamentală*, activitate teoretică și experimentală desfășurată în principal pentru acumularea de noi cunoștințe privind fundamentele cauzale ale fenomenelor și faptelor observabile, fără a fi vizată o aplicabilitate sau utilitate imediată; 2) *Cercetarea aplicativă*, activitate de investigație dedicată acumulării unor noi elemente de cunoaștere, care este subordonată unui scop sau unui obiectiv; 3) *Dezvoltarea experimentală*, activitate sistematică ce utilizează drept repere elemente de cunoaștere existente, urmărind realizarea unor noi materiale, produse, servicii, sau îmbunătățirea substanțială a celor deja existente, produse sau instalate.

Adoptarea acestor definiții are drept primă consecință o mai bună delimitare a activităților, care constituie cercetare veritabilă, de activitățile asimilate frecvent și eronat cu aceasta. Spre exemplu, activitățile organizate de profesori cu studenții, pentru ca aceștia să se familiarizeze cu unele sau altele din metodele și tehnicile de cercetare, ca și activitățile de investigație efectuate de studenți, care nu au drept rezultat elemente de cunoaștere noi, reprezintă activități extrem de importante pentru calitatea învățământului din universitate și pentru formarea studenților la standarde înalte, dar nu pot fi asimilate cu cercetarea sau raportate ca realizări în domeniul cercetării. De asemenea, redactarea unor noi versiuni ale unor cursuri academice, chiar îmbunătățite ca structură și conținut, reprezintă o extrem de valoroasă activitate în domeniul științific al educării și formării, dar nu în cel al cercetării.

Separarea clară a acestor diferite tipuri de activități va permite universității să contureze o imagine mai realistă a investiției de resurse și a rezultatelor obținute în cercetare, să optimizeze procesele decizionale în domeniu, să funcționeze ca partener credibil în viitoare proiecte de cercetare realizate în colaborare.

Cea de-a doua schimbare semnificativă la nivel conceptual constă în *inlocuirea filosofiei finanțării în bloc a cercetării cu filosofia finanțării competitive*. Adoptarea acestei decizii s-a realizat pornind de la considerentul că activitatea de

cercetare valoroasă nu se mai poate derula fără mobilizarea unui volum semnificativ de resurse financiare, de competență și creativitate. Practica organismelor internaționale și naționale care finanțează, administrează sau coordonează cercetarea a demonstrat că aceste deziderate se pot transforma în realități atunci când, prin renunțarea la practica finanțării în bloc, pe baza unor planuri vagi și a unor rezultate insuficient de bine definite, se face apel la practica finanțării selective, prin competiții deschise și transparente a proiectelor de cercetare, pornind de la evaluarea meritului științific, a calității echipei de cercetare, a resurselor de care deja dispune echipa de cercetare sau instituția la care membrii echipei sunt afiliați.

A treia schimbare semnificativă la nivel de concepție a fost marcată de *părăsirea modelului administrativ ierarhic* în organizarea cercetării (catedre, facultăți) și orientarea către organizarea acesteia pe colective de cercetare.

Un colectiv de cercetare este constituit din cadre didactice universitare și - la unele facultăți - din cercetători, care au interese și preocupări comune într-un domeniu sau o arie problematică și care cooperează pentru realizarea următoarelor obiective: 1) Identificarea unor domenii tematice, nevoi sau priorități compatibile cu interesele și resursele de competență și creativitate ale colectivului și care pot constitui puncte de reper în generarea unor proiecte de cercetare; 2) Identificarea oportunităților specifice de finanțare pentru proiecte în domeniul de interes al colectivului; 3) Identificarea priorităților, cerințelor specifice în formularea proiectelor și aplicațiilor de finanțare ale agențiilor potențial interesate de proiecte în domeniul de interes al colectivului; 4) Generarea de proiecte de cercetare și depunerea de aplicații de finanțare; 5) Administrarea granturilor câștigate și derularea proiectelor pentru care s-a obținut finanțare; 6) Comunicarea, diseminarea sau aplicarea rezultatelor obținute; 7) Actualizarea bazei de date a facultății cu elementele relevante legate de activitatea colectivului.

Pentru realizarea obiectivelor enumerate mai sus, colectivele de cercetare au întruniri periodice, conform unui plan de activitate semestrial, repartizează membrilor sarcini individuale, dezvoltă relații de comunicare și cooperare cu agenții de finanțare, colective de cercetare sau instituții cu interese de cercetare comune, administrează resursele disponibile, derulează activități de cercetare la standarde de calitate, în conformitate cu metodologia și cu rețeaua temporală și bugetară ale proiectelor pentru care s-a obținut finanțare, sintetizează și comunică datele relevante pentru bazele de date privind cercetarea și dezvoltarea experimentală ale facultății respective, implicit ale universității.

Această listă orientativă de activități nu este restrictivă și nu limitează posibilitățile de opțiune ale colectivelor pentru alte demersuri necesare, impuse de realizarea obiectivelor.

Colectivul de cercetare este condus de un șef de colectiv, respectiv de un cadru didactic sau (eventual) cercetător, care se bucură de înalt prestigiu profesional și care are experiență relevantă în activități de cercetare. Este posibil ca în unele cazuri șefii colectivelor de cercetare

să ocupe și funcții de conducere academică, de exemplu decan, prodecan, șef catedră, secretar științific al Consiliului facultății. Această situație nu constituie o regulă și nici nu este de dorit să devină o regulă.

Pe lângă avantajele de adaptabilitate și flexibilitate ce decurg din părăsirea modelului administrativ ierarhic în organizarea cercetării, această nouă abordare permite constituirea în viitor a unor colective de cercetare interdepartamentale, cu participarea unor cadre didactice din mai multe facultăți ale universității. Pentru asemenea perspective, apartenența formală la o facultate a unui colectiv interdepartamental va fi decisă de calitatea de titular la respectiva facultate a șefului de colectiv.

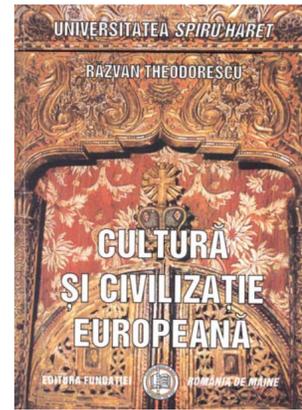
Toate aceste elemente de noutate la nivel de concepție au fost incluse în *Strategia de optimizare a activității de cercetare și dezvoltare experimentală*, adoptată de Senatul Universității în ședința din 3 noiembrie 2003.

Pentru coordonarea activității de cercetare, în conformitate cu strategia susmenționată, a fost înființat *Consiliul pentru Cercetare și Dezvoltare Experimentală al Universității Spiru Haret*, care a avut prima sa reuniune, la care au fost prezente în calitate de invitați decanii facultăților universității, în data de 5 decembrie 2003. În cadrul acestei reuniuni au fost prezentate elementele de informație necesare pentru participarea colectivelor de cercetare ale universității la competiția de granturi a Consiliului Național al Cercetării Științifice din Învățământul Superior. De asemenea, decanii facultăților Management Financiar-Contabil, Marketing și Comerț Exterior, Medicină Veterinară au prezentat realizările deja existente la nivelul acestor facultăți, ca și proiectele de viitor privind cercetarea pe bază de granturi și contracte cu parteneri externi. Au fost constituite comisile de lucru ale Consiliului, astfel: 1) Comisia de planificare strategică, care analizează periodic planurile de cercetare ale colectivelor din universitate și institute de cercetare și face recomandări privind priorități de cercetare, alocare de resurse de cercetare sau revizuirea strategiei de cercetare la nivelul universității; 2) Comisia de evaluare a cercetării, care realizează anual evaluarea activității de cercetare din universitate, utilizând criteriile CNCIS, în colaborare cu comisia de gestionare a bazei de date privind cercetarea; 3) Comisia pentru gestionarea bazei de date privind cercetarea, care utilizează formatul și softul pus la dispoziție de CNCIS pentru a crea, gestiona și actualiza periodic baza de date privind cercetarea a universității; 4) Comisia pentru etică, ce urmează a analiza și aviza, din punct de vedere etic, proiectele de cercetare pregătite pentru a fi înaintate agențiilor de finanțare.

În plan acțional se înregistrează evoluții consistente, concordante cu cele din planul conceptual. Colectivele de cercetare acționează deja pentru elaborarea de proiecte de cercetare în conformitate cu criteriile, tipurile de programe și formularele de aplicație ale Consiliului Național al Cercetării Științifice din Învățământul Superior. Ne așteptăm ca încă de la începutul anului 2004 un număr semnificativ de colective de cercetare să depună aplicații de finanțare la acest Consiliu.

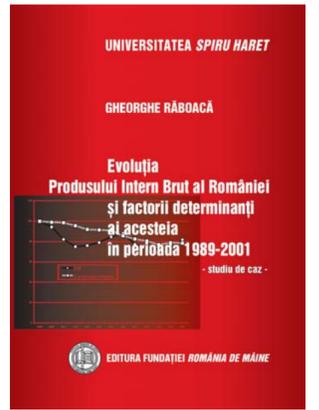
Desigur, toate aceste coordonate favorabile, pe care a fost proiectată activitatea de cercetare științifică nu ar fi fost posibile fără încurajarea și sprijinul permanent primit de la nivelul conducerii universității, a rectorului acesteia, care manifestă un viu interes și o constantă preocupare pentru activitatea de cercetare, vitală pentru prezentul și viitorul întregii comunități academice și a instituției.

În Editura Fundației România de Mâine

Răzvan THEODORESCU

Cultură
și civilizație
europeană

Gheorghe RĂBOACĂ

Evoluția Produsului Intern
Brut al României și factorii
determinanți ai acesteia în
perioada 1989-2001

O nouă ediție a cursului

Economie Politică I, II

Coordonatori:

Constantin ENACHE, Constantin MECU

Din prefață:

Acest manual este destinat pregătirii studenților de la facultățile economice și de la celelalte facultăți în care se predă Economia politică. El poate fi folosit de toți cei interesați în cunoașterea teoriei economice, în condițiile economiei de piață.

Lucrarea este structurată în două volume. **Primul volum** cuprinde secțiunile: Introducere în studiul economiei; Microeconomic; Tipuri de piețe și formarea veniturilor fundamentale. **Al doilea volum** cuprinde secțiunile: Macroeconomic; Mondoeconomic.

Față de manualul elaborat de Catedra de Economie politică a Universității Spiru Haret și pus la dispoziția studenților în anul universitar 1993/1994, manualul de față a beneficiat de acumulările științifice și practici economice de piață din ultimii ani, de perfecționările metodologice realizate de Catedra noastră și de alte catedre.

Prin structura manualului, dorim să asigurăm un cadru accesibil și cuprinzător al problemelor economice, teoretice și practice. Astfel, la început, se abordează elemente introductive de teorie economică, apoi se analizează probleme de conținut ce țin de structura spațiului economiei: microeconomic, macroeconomic și mondoeconomic. Am urmărit ca trecerea de la o secțiune la alta, iar în cadrul acestora, de la un capitol la altul, să reprezinte, în același timp, completarea lor în exprimarea tabloului global al sistemului de cunoștințe economice. Am fost preocupat de reflectarea realităților din țara noastră, aflată în tranziție la economia de piață.

Menționăm, în continuare, alte câteva aspecte avute în vedere la elaborarea manualului: a) în procesul de ilustrare a tezelor teoretice, a corolațiilor economice, am luat în calcul atât dimensiunea pozitivă, adică prezentarea realităților, așa cum sunt ele, într-o perioadă sau alta, cât și dimensiunea normativă, adică așa cum ar trebui să fie ele, în condițiile respective; b) scoaterea în evidență prin subpuncte (definiție, concepte, factori, structuri etc.) a ideilor principale, prin care se ușurează reținerea cunoștințelor; c) formularea de concepte-cheie, de probleme de reflecție, întrebări la fiecare capitol; d) la unele teme, ca, spre exemplu, piața capitalului, piața valutară, economie mondială, o serie de detalii sunt necesare mai ales studenților de la facultățile unde nu se predau alte discipline economice.

În imagini: studenți ai Universității Spiru Haret în laboratoare și biblioteci

La Facultatea de Marketing și Comerț Exterior

Componentă intrinsecă a activității didactice desfășurate la Universitatea Spiru Haret, devenită de mult tradiție, cercetarea cunoaște, la Facultatea de Marketing și Comerț Exterior, amploarea și consistența care deschid larg drumul competiției spre performanță. Cultivată și împlinită prin programe riguroase de cercetare, integrate în planul de învățământ, o asemenea activitate este structurată atât din punct de vedere tematic, cât și pe un număr de cinci colective de cadre didactice care, în funcție de specializare, urmăresc realizarea acesteia. Așa, de pildă, în timp ce colectivul „Marketing și management”, al cărui șef este conf. univ. dr. Aurelian A. BONDREA, decanul facultății, efectuează cercetări privind principiile marketingului modern, strategii de marketing pentru susținerea comerțului exterior românesc, comportamentul consumatorului și politica de marketing a întreprinderii, implicațiile mecanismului concurențial asupra pieței românești în perioada de tranziție, colectivul „Marketing financiar și relații valutare internaționale”, condus de prof. univ. dr. Mariana NEGRUȘ, realizează cercetări aplicative vizând refacerea și dezvoltarea potențialului de export al unor sectoare ale economiei românești, dezvoltarea relațiilor valutare-financiare ale României din perspectiva aderării la Uniunea Europeană, conjunctura economică internă și internațională. Un fundament solid și o coerență mai mare au conferit acestei activități cercetările pe bază de contracte, de-a lungul timpului, atât cadrele didactice, cât și cei mai buni studenți, cu vocație pentru acest univers captivant, au colaborat și finalizat mai multe contracte de cercetare, oferte ale unor diverși beneficiari din diferite domenii, precum și teme de cercetare materializate în manuale, caiete de studii de caz, cărți de specialitate.

Pentru a avea o imagine cuprinzătoare asupra evoluției cercetării la nivelul facultății noastre este edificatoare o abordare secvențială, prezentând principalele rezultate ale acesteia.

Aportul cadrelor didactice

Anual, la nivelul catedrelor, s-au propus și aprobat diferite teme de cercetare, la realizarea cărora au lucrat cadrele didactice, fie individual, fie constituite în colective de cercetare pe domenii.

Rezultatele acestei activități au fost prezentate, anual, la sesiunile de comunicări științifice ale cadrelor didactice. Prin diversitatea temelor, numărul mare de participanți, prin complexitatea și rigurozitatea abordării, sesiunile de comunicări științifice pot fi considerate o încununare a preocupărilor în acest domeniu important pentru ridicarea performanței actului instructiv-educativ, un prilej de confruntare a ideilor și o concretă stimulare a creativității tinerelor cadre didactice.

Participarea cadrelor didactice la aceste sesiuni s-a concretizat în lucrări de înaltă ținută, documentate riguros, care au fost integrate în volumul „Analele Universității Spiru Haret - Secția Economică”.

O experiență practic demonstrată

Conf.univ.dr. Manuela EPURE,
secretar științific al facultății

La sesiunea de comunicări științifice ce a avut ca temă: „Echilibrele macroeconomice și dezvoltarea durabilă a economiei românești”, de exemplu, au fost prezentate peste 70 de lucrări științifice, atât de cadrele didactice din instituția noastră, cât și de către invitați.

Activitatea de cercetare a cadrelor didactice a constat și în realizarea unor contracte, având ca beneficiari diferite instituții sau întreprinderi. Iată cum se configurează o astfel de activitate:

• În anul 1998 - beneficiar: S.C. Romexpo S.A., a fost realizată o anchetă selectivă în rândul vizitatorilor Târgului de bunuri de consum. Realizarea în teren a culegerii de informații a fost posibilă prin antrenarea unui număr însemnat de studenți din anii II și III, învățământ de zi, aceștia participând în calitate de operatori de interviu. Studiul a prezentat principalele aspecte pozitive, dar și negative ale organizării și desfășurării manifestării expoziționale. În baza concluziilor și propunerilor, beneficiarul și-a reconsiderat o serie de activități, a luat măsuri pentru perfecționarea pregătirii personalului și astfel și-a adaptat oferta la cerințele expozanților, dar și a vizitatorilor.

• În anul 1999, același beneficiar - S.C. Romexpo S.A. - a reînnoit contractul de cercetare, extinzând aria de cercetare și asupra altor manifestări expoziționale: Târgul Internațional Tehnic (TIB), Târgul de Agricultură și Industrie Alimentară INDAGRA. Reluând tema de cercetare, ambele părți, atât beneficiarul, cât și colectivul de cercetare au constat o reală îmbunătățire a calității muncii de cercetare. Studenții și-au însușit noi metode și tehnici de lucru, au avansat, de la operatori de interviu, la operatori pe calculator, înregistrând și sistematizând datele primare culese pe teren.

• În anii 2000 și 2001, colectivul cadrelor didactice din cadrul Catedrei de Marketing și Relații Economice Internaționale s-a angajat în

proiecte de cercetare mai ample, părți integrante ale unor noi contracte de cercetare. Astfel, unele contracte au presupus realizarea unor studii de piață, pentru diferite produse, sau domenii de activitate (servicii, industria de apărare, medicină etc.). Studiile de piață sectoriale au vizat subiecte de mare actualitate: piața instrumentelor și echipamentelor medicale; piața echipamentelor și tehnologiilor pentru protecția mediului; studii privind tendințe și evoluții în domeniul bunurilor de consum pe piața românească; studii de analiză a pieței pe saloanele specializate ale TIBCO; piața produselor, tehnologiilor, echipamentelor din industria ceramică; industria constructoare de mașini și utilaje; evoluția turismului românesc piața textilelor și confecțiilor; piața cosmeticelor; piața echipamentelor / accesoriilor / pieselor de schimb auto; piața mobilei, produselor din lemn, accesorii, decorațiuni interioare, mașini și echipamente pentru exploatarea forestieră și prelucrarea lemnului; piața aparatelor și instrumentelor optice.